

TAG PÅ HØJSKOLE OG TANK NY ENERGI TIL STUDIET!

EVALUERINGSRAPPORT

**PIT-STOP. NYT UDSYN TIL VIDERE STUDIER
2004-2008**

"Er hjulene slidt flade eller er tanken tørret ud, så kan et højskoleophold vær det, en studerende har brug for til at komme videre i sit studium."

Bodil Due, Dekan ved Det Humanistiske Fakultet

EVALUERINGSRAPPORT

PIT-STOP. NYT UDSYN TIL VIDERE STUDIER 2004-2008

**Et uddannelsessamarbejde mellem 3 østjyske højskoler og
Det Humanistiske Fakultet på Aarhus Universitet 2004-2008**

Evalueringsrapport, 2008

Udgivet af:

Testrup Højskole

Odder Højskole

Europahøjskolen

Med støtte fra:

FFD, Folkehøjskolernes Forening i Danmark.

***Evaluator:* Ann Sofie Oxenvad**

EVALUERINGSRAPPORT

PIT-STOP.NYT UDSYN TIL VIDERE STUDIER 2004 - 2008

INDHOLD

1. Indledning. Pit-stop. Nyt udsyn til videre studier.....
2. Baggrund for Pit-stop. Nyt udsyn til videre studier.....
3. Samarbejdsaftalen Pit-stop. Nyt udsyn til videre studier.....
4. Evalueringsrapport. Pit-stop. 2004-2008.....
 - 4.1. Formål med evalueringsrapporten.....
 - 4.2. Evalueringsdesign og metode.....
 - 4.3. Dokumentation.....
 - 4.4. Interviews med interessenter og aktører.....
5. Evaluering af Pit-stop. Nyt udsyn til videre studier 2004-2008.....
 - 5.1. Målopfyldelse.....
 - 5.2. Brugerevaluering.....
 - 5.3. Virkningsevaluering.....
 - 5.4. Deliberativ evaluering.....
6. anbefalinger.....
7. Dokumentation.....
 - 7.1. Spørgeskemaundersøgelse 1 -Pit-stop studerende.....
 - 7.2. Spørgeskemaundersøgelse 2 -Samarbejdspartnere
 - 7.3. Spørgeskemaundersøgelse 3 -Studiekoordinatorer.....
 - 7.4. Spørgeskemaundersøgelse 4 -Studerende Pit-stop på eget initiativ.....
8. Bilag.....
 - 8.1. Spørgeskema 1.....
 - 8.2. Spørgeskema 2.....
 - 8.3. Spørgeskema 3.....
 - 8.4 Spørgeskema 4.....
 - 8.5 Invitation til Ideseminar.....

1. INDLEDNING. PIT-STOP.NYT UDSYN TIL VIDERE STUDIER

Kan et højskoleophold give studietrætte universitetsstuderende studielysten tilbage? Det har 3 østjyske højskoler, Testrup Højskole, Odder Højskole og Europahøjskolen taget initiativ til at undersøge. I 2004 indledte de 3 højskoler derfor et konkret uddannelsessamarbejde med Det Humanistiske Fakultet ved Aarhus Universitet, *Pit-stop. Nyt udsyn til videre studier*. Med Pit-stop kan studerende ved fakultetet, som af personlige eller studiemæssige årsager er kørt fast i deres studium, indstilles til et højskoleophold på én af de 3 højskoler, til reduceret pris, 50 % af den normale kursuspris.

De seneste nøgletal viser, at både frafaldet og antallet af studerende, der ikke gennemfører deres studium på normeret tid, er stigende på landets universiteter. Samtidig er der fra Undervisningsministeriet i de seneste år sat fokus på at nedbringe de gennemsnitlige studietider og reducere frafaldet. Med Velfærdsaftalen i 2006 fik universiteterne pligt til at følge op på frafaldstruede studerende. Og gennemførelse og frafald vil indgå i de kriterier, som universiteterne fremover skal akkrediteres og kvalitetssikres ud fra. Universiteterne får i dag kun taxametertilskud for de studerende, som gennemfører studiet på normeret tid + 1 år. Fra 1. september 2008 indførtes på universiteternes Studievejledningscentre de såkaldte "forsinkelsessamtaler", som et nyt tiltag, der skal forebygge frafald og forsinkelser blandt de studerende.

Det Humanistiske Fakultet ved Aarhus Universitet har i løbet af de seneste år halveret frafaldet på studiets første år, og fakultetet vil gerne fortsætte den målrettede indsats:

"Vi har lagt samtlige studier om, og det har givet bonus – vi har et frafald på 17% på det første år, og det er det laveste i Danmark inden for vores fag. men der er også brug for individuelle løsninger på individuelle behov, og her kan Pit-stop være en rigtig god løsning"

Bodil Due, Dekan ved Det Humanistiske Fakultet, A.U.

Muligheden for et Pit-stop på en højskole kan i denne sammenhæng ses som et blandt mange tiltag, der kan medvirke til at løse aktuelle problemer omkring frafald og unødige studietidsforlængelser på universitetet. Hensigten med Pit-stop ordningen er at give studietrætte, eller frafaldstruede studerende ny energi og nye perspektiver på deres studium, så de efter et halvt år vender tilbage til deres studier med fornyede kræfter, studielyst og – motivation.

"Frustrationer i forbindelse med et universitetsstudium har i langt de fleste tilfælde intet at gøre med den enkeltes evner og forudsætninger. Er man derhenne – eller på vej ud i en sådan situation - kan et højskoleophold være en hjælp til at komme videre. Ikke som en udvej, men som en genvej til at finde tilbage til lærelysten."

Jørgen Carlsen, Forstander på Testrup Højskole

En uddannelsespolitik, som gerne vil have de studerende hurtigt i gang og hurtigere igennem uddannelsessystemet, efterlader mange studerende med et behov for afklaring om studievalg *midt* i deres studieforløb. Og her kan et højskoleophold være en mulighed, så de studerende i stedet for at falde fra studierne, får en studiepause til at blive afklaret om studievalg, få opbygget solide netværker, og vende styrket tilbage til de videre studier.

En studiepause, hvor man netop ikke spilder tiden, men bliver "tanket op" med ny inspiration, nye venner, nye faglige vinkler på sit studium, men også tid til at besinde sig på, hvad man selv vil, og kan:

"Jeg følte efterfølgende, at jeg vidste mere om hvad jeg ville med min uddannelse, men særligt at jeg i højere grad turde stå fast på mine egne værdier."

Pit-stop elev, efteråret 2005

Pit-stop tilbuddet har nu fungeret i 4 år, og med støtte fra FFD's Pulje 1 til forsøg med uddannelsessamarbejder mellem det formelle uddannelsessystem og højskolerne, er denne dokumentation og evaluering af Pit-stop. Nyt udsyn til videre studier, blevet gennemført i løbet af 2008.

Formålet med undersøgelsen er at dokumentere og evaluere hvilken effekt højskoleopholdet har haft for de foreløbig 15 studerende, der af personlige eller studiemæssige årsager har valgt at tage imod tilbuddet om et Pit-stop på en højskole, i løbet af deres studietid. At afdække målgruppen blandt de studerende på universitetet, og de behov og de barrierer, der måtte være i forhold til en udvikling af det nuværende tilbud til at omfatte, ikke blot Det Humanistiske Fakultet, men hele universitetet. Og at afdække og dokumentere hvad højskolens læringsrum kvalitativt kan tilbyde de universitetsstuderende, fagligt, personligt og socialt.

"Mens du på universitetet er meget alene og har meget få forelæsninger, er du på højskolen sjældent alene og møder hver morgen til en ny dag fyldt med alsidige aktiviteter – forelæsninger, foredrag, undervisning, soloarbejde, teori, praksis og kreativitet. Højskoleopholdet er fyldt med daglige udfordringer og kræver at du er meget tilstede mentalt, mens universitetsstudier kan være meget indadvendt."

Pit-stop elev, efteråret 2005

2. BAGGRUND FOR PIT-STOP. NYT UDSYN TIL VIDERE STUDIER

Ideen til uddannelsessamarbejdet opstod, da forstander på Odder Højskole, Søren Winther Larsen i 2004 læste en artikel i universitetsbladet "Information og debat". Artiklen hed "*Universitetet skal give en hjælpende hånd*", og handlede om, at universitetet, som noget nyt, skulle hjælpe studerende, der var gået i stå på studiet, med at komme videre – enten på studiet eller med livet.

Da Odder Højskole i mange år havde oplevet, at studerende, der var gået i stå i studierne, med stor succes havde brugt Odder Højskole som en afklaringspause, tog Søren Winther en første, uformel, kontakt til rektor for Aarhus Universitet. Denne henviste til dekan Bodil Due ved det Humanistiske fakultet, som på det tidspunkt, i 2004, havde en alarmerende høj frafaldsprocent .

Søren Winther Larsen: "*Jeg mente, at Testrup Højskole på mange måder passede godt ind i projektet og kontaktede Jørgen Carlsen, som hurtigt meldte ud, at Testrup gerne ville være med*". Også på Testrup Højskole, som på flere områder i forvejen havde en tæt tilknytning til universitetsmiljøet, havde man rigtig gode erfaringer med elever, der midlertidigt satte deres studier på stand-by, for at tage på højskole og genvinde lærelysten.

De to forstandere rettede derfor en fælles henvendelse til dekanen for Det Humanistiske Fakultet, Bodil Due, med tilbud om et konkret samarbejde, med henblik på at nedbringe den høje frafaldsprocent på fakultetet. Umiddelbart derefter rettede Ulla Grøn, forstander på den daværende Kalø Sproghøjskole, nu Europahøjskolen, henvendelse om at de gerne ville være med i samarbejdet.

Uddannelsessamarbejdet kom således til at omfatte 3 østjyske højskoler, som med en beliggenhed tæt på universitetsbyen Århus, og med meget forskellige fagudbud og profiler, tilsammen kunne tilbyde de universitetsstuderende en meget bred og varieret "fagvifte", alt efter den enkelte studerendes behov og interesser.

For Det Humanistiske Fakultet var samarbejdsaftalen en kærkommen anledning til at sende et signal, både til de studerende og til offentligheden, om at man tog ansvar for den høje frafaldsprocent, og at fakultetet kunne følge op på den enkelte studerende med et konkret tilbud om støtte. Ved den offentlige lancering af samarbejdsaftalen i 2004, udtalte dekan Bodil Due til HUMavisen:

"Aftalen er et godt eksempel på hvordan et eksternt samarbejde kan bringe alle parter videre.... Vigtigst er det selvfølgelig for den studerende, som får lysten tilbage igen og på den måde kommer videre i sin karriere. Forhåbentlig vil aftalen medføre at lidt flere studerende gennemfører studiet og lidt færre falder fra."

Bodil Due, Dekan ved Det Humanistiske Fakultet

For højskolerne fungerede samarbejdsaftalen som en form for "tompladsordning", idet Pit-stop pladserne blev fordelt efter "først-til-mølle-princippet". Og højskolerne ville rigtig gerne have de universitetsstuderende som elever, fordi de er "gode elever, som tilfører højskolen noget. De er stærke, og går som regel rigtig til den, når de kommer her.", udtalte Søren Winther Larsen til avisen URBAN i en pressemeddelelse, ved lanceringen af samarbejdet.

Samarbejdsaftalen mellem de 3 højskoler og Det Humanistiske Fakultet blev i efteråret 2004 lanceret i en storstilet pressekampagne, både i universitets- og dagspressen, og fik generelt rigtig megen omtale og opmærksomhed fra medierne. Forventningerne til samarbejdsaftalen var meget positive for alle parter:

"Det er en rigtig win-win-situation, fordi alle parter får noget ud af ordningen. Den studerende bliver afklaret eller får ny energi, vi får stærkere elever og uddannelsessystemet får de studerende tilbage med friske kræfter. Det er nemlig vores erfaring, at alle kommer videre, enten på deres gamle studium eller på et nyt."

Søren Winther Larsen, Forstander Odder Højskole

Og hermed var der lagt op til en historisk ny samarbejdsaftale mellem højskolen og det formelle uddannelsessystem. Med den gradvise nedlæggelse af kvote 2 optaget, og dermed højskoleophold som kompetence-givende point udløser ved ansøgning til videregående uddannelser, er højskolens rolle i det samlede danske uddannelsesbillede blevet svækket, og vægten herefter lagt udelukkende på højskolens traditionelt almindelige "kerneydelse", folkeoplysning.

I den nye Højskolelov af 1. januar 2007, har man indført to nyskabelser, der begge lægger op til øget samarbejde mellem højskolerne og det formelle uddannelsessystem. Som et middel til at skabe "bedre overgange og brobygning" til henholdsvis ungdomsuddannelserne og de videregående uddannelser, har højskolerne fået mulighed for at tilbyde op til 15 timers supplerende, eller kompetencegivende uddannelse om ugen, sideløbende med de almindelige højskolefag. Og højskolernes overordnede formål er blevet udvidet, så de nu udover "folkeoplysning" også skal give "livsoplysning" og "demokratisk dannelse".

Med dette uddannelsessamarbejde, som indledtes i 2004, var parterne altså "helt fremme i skoene" i forhold til at undersøge hvordan højskolens særlige læringsrum og pædagogiske kvaliteter, kan bidrage til at supplere det formelle uddannelsessystem, og være medvirkende til at løse aktuelle uddannelsespolitiske udfordringer. I dette tilfælde det øgede frafald på landets universiteter:

"For højskolerne er det perspektivrigt med sådan et samarbejde med universitetet, for det er jo ikke højskolens normale funktion at gå ind og overtage en specifik rolle eller støtte funktion i en anden virksomhed."

Jørgen Carlsen, Forstander Testrup Højskole

3. SAMARBEJDSAFTALEN. PIT-STOP. NYT UDSYN TIL VIDERE STUDIER.

Samarbejdsaftalen er indgået mellem dekan, Bodil Due og forstanderne for de 3 højskoler. Der ligger ikke en skriftlig aftale til grund for uddannelsessamarbejdet, og der er ikke nedsat et særligt samarbejdsorgan, eller anden organisering i forhold til at udmønte samarbejdet i praksis. Siden aftalen blev indgået i 2004, har den ikke været fulgt op af møder eller anden form for kommunikation mellem parterne.

På højskolerne har forstanderne været ansvarlige for projektet, på universitetet har det i praksis været fakultetets kommunikationschef Svend Åge Mogensen, der har været ansvarlig for implementeringen af aftalen på fakultetet, og studielederen på det enkelte institut har været forvaltere af ordningen i praksis.

Samarbejdsaftalen udmøntede sig konkret i at parterne i fællesskab udarbejdede en informations folder: *"Tag på højskole og tank ny energi til studiet"*. Folderen blev trykt og distribueret til studievejledningscentre på fakultetets 7 institutter. Folderen henvender sig i sit sprogbrug, direkte til den enkelte studerende. (jvf. titlen ovenfor). På første side af folderen er en leder, som præsenterer tilbuddet om højskoleophold som en studiepause fra eksaminer og præstationspres: *"Fra tvang til lyst"*, igen formuleret med en direkte appel til de studerende i målgruppen:

"...Det Humanistiske Fakultet, Testrup Højskole, Sproghøjskolen på Kalø og Odder Højskole er derfor gået sammen om at udforme et særligt tilbud til dig, som står i den situation."

Folderen indeholder yderligere en beskrivelse af de 3 højskolars profil, med hver deres case-story, hvor en tidligere elev, som har brugt højskolen som Pit-stop fortæller kort om hvilken effekt højskoleopholdet har haft på deres videre studie- og erhvervsforløb. Og til sidst i folderen er en beskrivelse af procedure for tilmelding til Pit-stop. Denne procedure er hele grundlaget for samarbejdsaftalen:

PIT-STOP SAMARBEJDSAFTALEN: (Indrammes!)

1. Studievejlederne på det enkelte institut udleverer folderen til de studerende i målgruppen .
2. Den studerende udfylder folderens ansøgningsskema, og påfører valg af højskole.
3. Ansøgningen sendes til studielederen, som indstiller den studerende til et højskoleophold og påtegner med sin underskrift.
4. Ansøgningen sendes til Fakultetssekretariatet og godkendes der.
5. Ansøgningen sendes til den pågældende højskole med studielederens og Fakultetets godkendelse.

6. Den studerende modtager besked fra højskolen om der er plads på det ønskede hold. Og i så fald optages eleven efter den enkelte højskoles normale procedure, men til reduceret pris (50% af kursusprisen)
7. Den studerende søger orlov, da man ikke er studieaktiv under højskoleopholdet.

Der er ingen særlige kriterier for indstillingen, eller særlige krav til den studerende, f.eks om tilbagevenden til studiet, eller efterfølgende "afrapportering" til fakultetet. Det eneste den studerende, ifølge aftalen, forpligter sig til, er at deltage i en eventuel evaluering af ordningen.

Proceduren involverer ikke nødvendigvis en studievejleder, da den studerende på eget initiativ kan kontakte studielederen med en ansøgning. Dette understreges ved, at folderen henvender sig direkte til de studerende. At den studerende skal indstilles, og ansøgningen påtegnes af en studieleder, er ikke fordi studielederen skal anlægge en *vurdering* af den enkelte studerendes behov, men angiveligt for at undgå at ordningen bliver en vilkårlig "rabatordning", men "rammer" lige præcis den målgruppe, som den er tiltænkt. Skønt målgruppen ikke er formelt defineret i fællesskab, er parterne, direkte adspurgt, i hver deres formuleringer til denne rapport, enige i en definition af målgruppen:

"Studerende, der er gået i stå, enten fagligt eller socialt"

Svend Åge Mogensen, Kommunikationschef ved Det Humanistiske Fakultet

"Ganske almindelige studerende, som er gået i stå eller kommet i tvivl om de har valgt det rigtige studium."

Søren Winther Larsen, Forstander, Odder Højskole

"Studerende, der af den ene eller den anden grund – fagligt eller eksistentielt eller på grund af usikkerhed med hensyn til studievalg – er på vej ind i en blindgyde."

Jørgen Carlsen, Forstander, Testrup Højskole

"Unge mennesker, som er kørt træet i studierne"

Erik Boel, Europahøjskolen

På baggrund af disse udtalelser, kan man definere målgruppen af "frafaldstruede" studerende således:

PIT-STOP MÅLGRUPPEN: (Indrammes!)

1. Studerende som af faglige, personlige eller sociale grunde er gået i stå på deres studie
2. Studerende, som er kommet i tvivl om deres studievalg

Formålet med samarbejdet kommer til udtryk, dels i folderens leder-tekst, dels i de *hensigterklæringer* parterne udtalte i diverse pressemeddelelser ved lanceringen.

Formålet for den enkelte studerende er at et højskoleophold skal give *"faglig og personlig afklaring"* og føre den studerende tilbage på studiesporet igen.

Den motiverende hensigt for at indlede samarbejdet var at mindske frafaldet på Det Humanistiske Fakultet. Men da der ikke i ordningen er noget krav om at de studerende, eller bare et vist antal af de studerende, vender tilbage til samme studium, eller det samme fakultet, er nedgang i frafaldet på Det Humanistiske Fakultet ikke det overordnede succeskriterium for ordningen.

"Det fælles mål med Pit-stop er at du kommer helskindet over målstregen og står med en færdig uddannelse i hånden, som du kan og vil bruge i din karriere fremover."

Bodil Due, Dekan ved Det Humanistiske fakultet

Pit-stop ordningen anlægger således et helhedssyn på nedbringelse af frafaldet, som retter sig mod, dels at hjælpe den enkelte studerende til afklaring, dels at bidrage til en *generel* bedre gennemførelse af de videregående uddannelser. Målsætningen for Pit-stop kan opstilles i en prioriteret rækkefølge:

PIT-STOP MÅLSÆTNING: (Indrammes)

1. At give et antal studerende i målgruppen en studiepause på en højskole med henblik på faglig, personlig og social afklaring
2. At medvirke til at mindske unødigt frafald og studietidsforsinkelser på Det Humanistiske Fakultet
3. At fylde højskolernes tomme pladser op med "gode" og modne elever, der giver højskolerne et fagligt løft
4. At bidrage til en generel bedre gennemførelse af de videregående uddannelser

I samarbejdsaftalen ligger ikke nogle konkrete mål, eller tal på hvor mange studerende parterne forventer vil benytte sig af tilbuddet. Men som kommunikationschef Svend Åge Mogensen udtaler, så vil et meget højt antal, for fakultetet, være "et sygdomstegn". For højskolerne er ordningen en god *løsning* på problemet med de tomme pladser. For Fakultetet er ordningen en *nødløsning* for at afhjælpe et presserende problem. Der blev heller ikke i 2004 lagt en tidsramme for ordningen. Så principielt eksisterer den uændret her i 2008, hvor højskolerne har taget initiativ til denne dokumentation og evaluering af ordningen, og herunder af samarbejdet med Det Humanistiske Fakultet.

4. EVALUERINGSRAPPORT. PIT-STOP 2004-2008

I perioden 1994-2004 er antallet af årselever på højskolerne faldet med 30%. I samme periode er antallet af højskoler faldet med 15%. Det er på den baggrund nødvendigt at udvikle og gentænke højskolernes rolle i det fremtidige danske uddannelsesbillede. I kølvandet på den nye højskolelov af 1. januar 2007, har Undervisningsministeriet afsat en særlig pulje, til at styrke udviklingsarbejder indenfor FFD (Foreningen af Folkehøjskoler i Danmark). Udviklingsprojekter i højskolen, der sigter på at fremme uddannelsessamarbejder mellem de formelle uddannelsesinstitutioner og højskolerne. Formålet med puljen er, ifølge FFD's Statusrapport 2007:

FORMÅL PULJE 1:

- at udvikle og afprøve konkrete uddannelsessamarbejder mellem højskolen og de formelle uddannelser.
- at fremme uddannelsessamarbejde, herunder formidlingen af, og rekrutteringen til, disse, indenfor en række prioriterede områder.
- at fremme udviklingen af projekter, der kan styrke samarbejdet med vejledningssystemet.
- at sikre dokumentation og evaluering af samarbejdet
- at afdække hvilken effekt de enkelte projekter har i forhold til de mål projekterne har opstillet fra starten.
- at generere resultater, der har størst mulig overføringsværdi og anvendelighed i forhold til højskolerne som helhed. F.eks. prioritering af tværgående, fælles ansøgninger, der involverer mere end én skole.

- at indplacere og beskrive højskolens særlige dannelsesmæssige og pædagogiske kvaliteter indenfor "livsoplysning, folkeoplysning og demokratisk dannelse".
- at bidrage til løsningen af aktuelle uddannelsespolitiske udfordringer.

Da Pit-stop uddannelsessamarbejdet var som "skræddersyet" som udviklingsprojekt indenfor ovenstående formål og rammebeskrivelse, ansøgte de 3 højskoler i 2007 om midler til, i løbet af 2008, dels at dokumentere og evaluere Pit-stop ordningen, dels at videreudvikle uddannelsessamarbejdet fremover. De to processer er foregået sideløbende, udført af et projektteam, bestående af 1 medarbejder fra hver af de 3 højskoler. Projektteamet har arbejdet ud fra en projektskitse med en målsætning:

FORMÅL MED PIT-STOP PULJEPROJEKT:

- at dokumentere og evaluere det nuværende Pit-stop tilbud med henblik på at afdække barrierer og behov
- at undersøge de studerendes kvalitative udbytte af højskoleopholdet og dets effekt på deres videre studieforb. løb.
- at udvikle ideer og retningslinjer for at udbrede Pit-stop tilbuddet til hele universitetet.
- at udvikle et mere formaliseret samarbejde mellem studievejlederne på universitetet og studievejlederne på højskolerne.

Det er altså de 3 højskoler, som med støtte fra projektpuljen har taget initiativ til i 2008 at "slå en streg i sandet", og få dokumenteret og evalueret Pit-stop ordningen, som den har fungeret indtil nu.

Med 15 elever på 4 år, som har benyttet sig af ordningen, er Pit-stop ikke et projekt, der har flyttet statistikker, hverken for højskolerne, eller for Det Humanistiske Fakultet. Alle parter vurderer, at 15 er meget færre end forventet. Og motivationen for at iværksætte denne undersøgelse, var da heller ikke mindst, at afdække *hvorfor* så få har benyttet sig af et tilbud, som så mange kunne have haft glæde af.

"Højskole er folkeoplysning og mod på livet. Det sidste er virkelig noget som mange mangler på universitetet: livsglæde!"

Pit-stop studerende

4.1. FORMÅL MED EVALUERINGSRAPPORTEN

Nærværende evalueringsrapport har primært til formål at dokumentere og evaluere Pit-stop samarbejdet 2004-2008, og på baggrund heraf, fremsætte en række anbefalinger i forhold til den fremtidige udvikling af Pit-stop ordningen.

FORMÅL MED EVALUERINGSRAPPORTEN: (indrammes!)

1. At dokumentere *hvormange*, der har benyttet Pit-stop. *Hvornår* i deres studieforløb? *Hvorfor*? Med *hvilke* forventninger? Og med *hvilke* resultater?
2. At dokumentere hvilken *effekt* Pit-stop har haft på de studerendes videre studieforløb.
3. At dokumentere og evaluere hvilken effekt højskoleopholdet har haft for den enkelte studerende, fagligt, personligt og socialt.
4. At undersøge og afdække hvad højskolens læringsrum kvalitativt kan tilbyde de universitetsstuderende. Dvs. *hvordan* højskolen som dannelsesinstitution evt. kan supplere de formelle uddannelsesinstitutioner
5. At afdække målgruppen blandt de studerende, og de behov og barrierer, der måtte være i forhold til tilpasning og udvikling af det nuværende tilbud.
6. At dokumentere og evaluere Pit.stop samarbejdet med henblik på styringsorganisations – og formidlingsformer.
7. At afdække hvilke ønsker, behov og visioner universitetets øvrige interessenter har til samarbejds muligheder med højskolerne.

MÅLGRUPPEN FOR EVALUERINGSRAPPORTEN: (Indrammes)

1. SAMARBEJDSPARTNERNE: de 3 højskoler, Det Humanistiske Fakultet, FFD, Styregruppen for Undervisningsministeriets Puljemidler, Undervisningsministeriet
2. INTERESSENER OG AKTØRER: Studievejledningscentre, Den Centrale Studievejledning, Center for Undervisningsudvikling, Studenterrådgivningen, Studenterpræsterne, Studievalg Øst, Danske Studerendes Fællesråd

Forhåbentlig kan Evalueringsrapporten også bidrage som inspirations- og diskussionsoplæg for andre højskoler og uddannelsespolitiske interessenter. Og kunne måske derved være medvirkende til at generere nye samarbejdsprojekter mellem universiteter og højskoler rundt omkring i landet.

4.2. EVALUERINGSDESIGN OG METODE

Rapportens evalueringsdesign og metode er inspireret af Vibeke Normann Andersens artikel "*At designe en selvevaluering*"^α. Heri opstiller hun 4 forskellige evalueringsmodeller, ud fra nogle overordnede hovedspørgsmål. I denne rapport anvendes de 4 modeller dog som 4 forskellige *perspektiver*, eller 4 forskellige aktør-synsvinkler på den *samme* evalueringsproces.:

EVALUERINGSDESIGN:

1. MÅLOPFYLDELSESEVALUERING

Har parterne indfriet deres fælles mål med samarbejdsprojektet Pit-stop. Nyt udsyn til videre studier?

2. BRUGERORIENTERET EVALUERING

Hvordan oplever de Pit-stop studerende ud fra deres perspektiv Pit-stop. Nyt udsyn til videre studier?

3. VIRKNINGSEVALUERING

Er de arbejdsformer og organisationsformer parterne har valgt, i praksis medvirkende til at realisere deres forventninger til uddannelsessamarbejdet Pit-stop. Nyt udsyn til videre studier?

4. DELIBERATIV EVALUERING

Hvordan kan Pit-stop samarbejdet udvikles, hvis man sætter dets præmis, værdier, mål og midler til diskussion blandt andre relevante interessenter og aktører?

^α I "*Selvevalueringens Hvide sejl*", Peter Dahler- Larsen (red.), Syddansk Universitets Forlag 2003

4.3. DOKUMENTATION

I undersøgelsens *dokumentation* indgår 4 grupper af aktører:

AKTØRER: (indrammes)

1. Samarbejdspartnerne: de 3 højskoleforstandere og dekanatet
2. De Pit-stop studerende
3. Studiekoordinatorerne på de 7 institutter på Det Humanistiske Fakultet
4. En "kontrolgruppe" af studerende, som på eget initiativ har valgt et Pit-stop på en højskole i deres studieforløb

Dokumentationen, der ligger til grund for evalueringen, er indsamling af data fra de 4 forskellige aktører. Indsamlingen af data er foregået ved besvarelse af *elektroniske spørgeskemaer*. Spørgsmålene er formuleret, så de kan give såvel de *kvanitative* som *kvalitative* data, som undersøgelsens formål kræver. Spørgeskemaerne er organiseret, så de giver sammenlignelige svar, indenfor 5 hovedområder:

SPØRGESKEMA: (indrammes!)

1. Personlige oplysninger
2. Pit-stop ordningen
3. Højskoleopholdet/højskolen som læringsrum
4. Uddannelsessamarbejdet – organisationsformer og visioner for fremtiden
5. Personlige kommentarer

Et *grundskema*, tilpasset og udformet i 4 forskellige variationer, ét for hver gruppe af aktører. (Se Bilag 1 – 2 – 3 – 4) Hvert spørgeskema indledes med et *følgrebrev*, der præciserer formålet med, og målgruppen for, evalueringsrapporten, og garanterer de medvirkende, at rapporten ikke vil indeholde personlige oplysninger, men at svar og resultater generelt vil blive fremlagt i anonym form. Med undtagelse af samarbejdspartnerne, de 3 forstandere og dekanatet, som citeres med navns nævnelse.

Alle deltagere i undersøgelsen er først blevet kontaktet *telefonisk*, hvor hver enkelt, gennem en samtale er blevet grundigt informeret om undersøgelsen, og på baggrund heraf, har givet forhåndstilsagn om at medvirke i undersøgelsen. De Pit-stop studerende har også ved ansøgningen om Pit-stop, skrevet under på, at de vil medvirke i en eventuel evaluering.

De indsamlede data bliver gjort til genstand for statistiske forholdsregninger, vel vidende, at materialet er for lille til at være egentlig statistisk validt, men kun kan ses som *retningsgivende*.

4.4. INTERVIEWS MED INTERESSENER

I evalueringen indgår personlig kontakt med interessenter, med henblik på at igangsætte en konstruktiv *dialog*, der kan tjene til at udvikle en bedre tilpasning og forankring af Pit-stop samarbejdet fremover.

INTERESSENER: (indrammes!)

Den Centrale Studievejledning ved Studieforvaltningen

Center for Undervisningsudvikling ved Det Humanistiske Fakultet

Studenterrådgivningen

Studenterpræsterne

Studievalg Øst

Da ingen af interessenterne på forhånd havde kendskab til Pit-stop samarbejdet, fik disse interviews mere karakter af *orienterende samtaler*, og svarene mere udtryk for personlige positive tilkendegivelser, end egentlige konkrete forslag og ideer.

Men disse samtaler er især medvirkende til at afdække de *barrierer* i universiteternes generelle retningslinjer for studievejledning, som Pit-stop samarbejdet fremover må forholde sig aktivt til. F.eks at der pr. 1 september 2008 trådte nye *orlovsregler* i kraft, der umiddelbart underminerer hele Pit-stop samarbejdets grundlag!

Men tilkendegivelserne og forbeholdene fra interessenternes side, er vigtige i forhold til den deliberative evaluering, dvs. den reflektive proces, hvor målene og midlerne diskuteres, med henblik på at nå frem til en fælles forståelsesramme og nogle fælles mål for et formaliseret uddannelsessamarbejde mellem to meget forskellige uddannelses-systemer, universiteterne og de frie skoler.

5. EVALUERING AF PIT-STOP 2004-2008

På baggrund af de indsamlede data, og den samlede dokumentation, fremlægges i det følgende et resume af evalueringen, ud fra de 4 overordnede evalueringssynsvinkler. Resumeeet er baseret på den dokumentation, som er fremlagt i rapportens afsnit 7, som er en gennemgang og analyse af svarene i de enkelte elektroniske spørgeskemaer. Hvis læseren kun er interesseret i evalueringens overordnede konklusioner, kan man med fordel nøjes med at læse evalueringen, og bruge dokumentationen som "opslagsværk".

5.1. MÅLOPFYLDELSE

Målopfyldelsesevalueringen retter sig overordnet mod at besvare hovedspørgsmålet: *Har parterne indfriet deres fælles mål med samarbejdet?* Har de studerende, som har taget imod tilbuddet om et højskoleophold som Pit-stop, rent faktisk fået udstukket en ny kurs i studiet, eller fået ny energi til at genoptage studiet? Har Pit-stop virket efter hensigten?

Dette mål må siges at være 100% opfyldt. Med en svarprocent på 80, i gruppen af Pit-stop studerende, svarer alle, at de efterfølgende er kommet tilbage til et videregående studium. Og alle svarer ja til, at højskoleopholdet har haft en både fagligt og personligt afklarende effekt på deres videre studieforløb. Og at højskoleopholdet som sådan, har levet 100% op til de studerendes forventninger.

Hovedparten, 42%, har taget studiepausen efter 4. semester, dvs. lige før valg af side- eller suppleringsfag. Og har netop brugt pausen til at blive afklaret om det videre studievalg. Som årsag til studiepausen, anfører 42% studietræthed, 33% afklaring og 25% personlige årsager (stress/depression). Det er altså primært *faglige/studiemæssige* årsager, der får de studerende til at vælge et Pit-stop, og ikke, som man måske ville have forventet ud fra målgruppedefinitionen af "frafaldstruede" studerende, overvejende personlige årsager. Men alle falder indenfor den tilsigtede målgruppe af "studietrætte", eller "studietvivlere".

Det oprindelige, motiverende mål for at oprette Pit-stop ordningen var at mindske frafaldet *Har Pit-stop været medvirkende til at mindske frafaldet på Det Humanistiske Fakultet?* 15 Pit-stop studerende på 4 år er alt for lille til at have nogen indflydelse på frafaldsstatistikken på Fakultetet. Men for den enkelte studerende, som har brugt Pit-stop, må også dette mål siges at være opfyldt. Ganske vist er kun 50% af de studerende vendt tilbage til Det Humanistiske Fakultet, men 80% er vendt tilbage til universitetet generelt, og 20% til anden videregående uddannelse. Som kommunikationschef Svend Åge Mogensen udtrykker det: *"Frafald i form af studieskift kan godt være positivt"*. Målet, også for Det Humanistiske Fakultet, var at mindske det *generelle frafald* på universitetet, og ikke kun specifikt fakultetets. Så dette mål må også siges at være opfyldt.

75% har efterfølgende gennemført deres studium med en studietidsforsinkelse på ½ år, dvs. lige netop tiden i "pitten". Og holder sig således indenfor Undervisningsministeriets mål om normeret tid + 1 år. 17% har haft en studietidsforlængelse på 1 1/2 år, hvilket især gælder for studieskiftere, som har skullet tage suppleringskurser, for at komme ind på en ny uddannelse.

Som en "individuel løsning på individuelle behov" har Pit-stop opfyldt også dette mål rent kvalitativt. Men kvantitativt, som noget der kan måles på statistikken, er målet langt fra opfyldt.

For højskolerne er det et utilfredsstillende resultat af samarbejdet, at kun 15 studerende på 4 år har taget imod tilbuddet:

"Det er langt færre end vi havde regnet med. Og helt bestemt langt færre end dem, der med fordel kunne have betjent sig af ordningen"

Jørgen Carlsen, Forstander Testrup Højskole

Dette udsagn understøttes af det faktum, at Testrup Højskole i foråret 2008 havde ikke mindre end 9 studerende, der på eget initiativ valgte at bruge højskolen som et Pit-stop i studiet.

Alle samarbejdspartnerne er enige om, at antallet ikke lever op til forventningerne, som selve samarbejdsaftalen ikke satte tal på, men som Søren Winther Larsen, som den eneste sætter tal på, "5-10 elever pr. hold". De 3 forstandere erklærer sig da også decideret utilfredse med resultatet af samarbejdet, mens dekanatet, ved kommunikationschef Svend Åge Mogensen, er mere ambivalent:

"Antallet af studerende, der bruger tilbuddet er svært at give et succes-mål på. 4 pro anno er meget lidt i forhold til de administrative ressourcer der anvendes, men et meget højt tal, ville på den anden side være et "sygdomstegn"

Svend Åge Mogensen, Kommunikationschef, Det Humanistiske Fakultet

På Det Humanistiske Fakultet er alle, såvel dekanatet som de 7 studiekoordinatorer enige om at der er en målgruppe af "frafaldstruede" studerende. Og alle er også enige om, at et højskoleophold kan have den tilsigtede effekt om "faglig og personlig afklaring". Alligevel har ingen af de 7 studiekoordinatorer, eller studentervejlederne, henvist én eneste studerende til Pit-stop-ordningen i løbet af hele perioden 2004-2008.

Af de 12 Pit-stop studerende er de 5 henviste til ordningen af højskolerne selv, 1 er blevet henvist via Studenterrådgivningen, 4 har tilfældigt set folderen på universitetet og 2 har fået information om tilbuddet gennem pressen. Men ingen har fået information via studievejledningen.

Ved samtaler med studievejledningen her i 2008, har projektteamet konstateret en udbredt mangel på viden om Pit-stop ordningen hos de enkelte studievejledere og koordinatorer. Ifølge kommunikationschef Svend Åge Mogensen har studievejledningerne modtaget information fra fakultetet via distribuering af folderen, og via omtale i fakultetets blad, HUMavisen. Men kun i efteråret 2004, ved aftalens indgåelse. Informationen er ikke fulgt op efterfølgende. Så uvidenheden skyldes tilsyneladende manglende formidling fra dekanat til studiecentre.

Men studiekoordinatorerne påpeger også en anden årsag, nemlig at studievejledningscentrene primært modtager retningslinjer for vejledningen via Den Centrale Studievejledning, som også står for uddannelse og kursusvirksomhed for nye studievejledere. Og Den Centrale Studievejledning har ikke været inddraget som aktør eller samarbejdspartner.

Afspejler denne uenighed om resultatet en uenighed om målet blandt parterne? Ikke i forhold til de intentioner, som parterne udtrykker. Men måske i den motivation hvormed man følger intentionerne op i handling?

Det Humanistiske Fakultet har siden 2004 med andre midler (f.eks ændringer af Studieordningen) nedbragt frafaldet markant på fakultetet, og står i dag ikke med det samme akutte behov for at markere sig offentligt omkring ansvaret for de frafaldstruede studerende. Fakultetet har heller ikke, som både højskolerne og de studerende en umiddelbar økonomisk interesse i samarbejdet. For Det Humanistiske Fakultet er ordningen ikke økonomisk en win-win, da fakultetet ikke har nogen garanti for, at de studerende vender tilbage, men tværtimod, med 50% sandsynlighed, vil miste nogle studerende, i "skiftesporet".

En anden barriere er den umiddelbare studietidsforlængelse som et halvt år i "pitten" udgør for den studerende. Som én af de 7 studiekoordinatorer udtrykker det:

"Der er en interessekonflikt for studievejlederen, som på den ene side skal varetage den studerendes interesse og på den anden side skal varetage systemets interesse. Det kan fra systemets side synes uheldigt at sende en studerende ud i en studietidsforsinkelse via højskoleophold. Derfor må Pit-stop arbejde med at beskrive sig selv som et projekt, der i længden er en gevinst, også for systemet, idet det får de studerende til at komme igennem de lange videregående uddannelser i stedet for at droppe ud. Med de stigende krav om hurtig gennemførelse tror jeg det kan blive vanskeligt at lave et samarbejde om andre end de helt tydeligt frafaldstruede - men de er selvfølgelig også en væsentlig gruppe at yde hjælp til".

En umiddelbar interessekonflikt mellem parterne, og Undervisningsministeriets stramninger omkring studietider og gennemførelse, er nok den væsentligste årsag til, at Pit-stop ordningen, siden den omfattende lancering i 2004, har levet en hensygnende tilværelse på Fakultetet.

Af de 12 Pit-stopper har 58% benyttet sig af tilbuddet i 2005, dvs. lige efter lanceringen, og derefter er det ebbet ud, indtil projektteamet i 2008 gik i gang med at give ordningen kunstigt åndedræt. Kun 2 af de 7 studiekoordinatorer kendte i 2008 til Pit-stop ordningen, og de to havde aldrig henvist nogen studerende til den, bl.a. fordi de var i tvivl om, hvorvidt den stadig eksisterede. Som Jørgen Carlsen, forstander på Testrup Højskole, formulerer det:

"Indimellem har jeg indtryk af, at ordningen har levet som en velbevaret hemmelighed på universitetet."

5.2. BRUGEREVALUERING

I relation til "brugerne" af Pit-stop, dvs. de studerende som i perioden 2004-2008 har taget imod tilbuddet, har målopfyldelsesevalueringen vist, at Pit-stoppet, for den enkelte, har haft den tilsigtede *effekt*, nemlig at alle de 12, som deltager i undersøgelsen, er tilbage i en videregående uddannelse. På det punkt har Pit-stop virket efter hensigten:

"Det virker som et Pit-stop. I stedet for at hoppe fra studiet, så kan man tage på højskole og få lysten tilbage, til at vende tilbage til UNI."

Pit-stop studerende

Det er også dokumenteret, at de 12 er i målgruppen af "frafaldstruede" studerende. Dvs. "studietrætte" eller "studieskiftere". Men om Pit-stoppet direkte har forhindret de 12 i at "droppe ud" af uddannelsessystemet, er sværere at konkludere på, da det er et hypotetisk spørgsmål, hvordan deres studieforløb *ville* have været, hvis de *ikke* havde taget et Pit-stop på en højskole?

Svarene på dette hypotetiske spørgsmål svinger da også fra: *"Jeg ville have droppet ud."* og *"Helt til hundene!"* over *"Jeg tror ikke jeg ville have færdiggjort andet år, hvis ikke jeg havde været på højskole."* og *"Jeg ville have været længere tid om at opdage, at det ikke var det rette fag jeg havde valgt..."* til *"Jeg ville nok have fortsat, men med en lavere livskvalitet end jeg føler jeg har nu."*

Undersøgelsen kan altså ikke entydigt konkludere, at Pit-stoppet har forhindret de 12 i at "droppe ud" af universitetet. Men kun, at Pit-stoppet generelt har haft en gavnlig effekt på deres videre studieforløb:

"Tak for denne mulighed! Betød alt for mig og mit studieforløb, som jeg jo snart har færdiggjort på næsten normeret tid."

Pit-stop studerende

"Ordningen gav mig energi og motivation og er hovedårsagen til, at jeg nu kan afslutte mit 5 års studie på 5,5. år."

Pit-stop studerende

Brugerevalueringen støtter generelt tesen om at målgruppen "de frafaldstruede" studerende ikke er en særligt "svag" kategori af studerende, men *"ganske almindelige studerende, som er gået i stå eller kommet i tvivl om deres studievalg"*. Studerende, som efter et Pit-stop på en højskole, gennemfører deres uddannelse, for 75% vedkommende, på normeret tid.

Dette kan indikere, at målgruppen for Pit-stop er større end de decideret *"helt tydeligt frafaldstruede studerende"*. Og at flere "studietrætte" eller "studietvivlere" kunne have haft glæde af ordningen. Ingen af de 12 er blevet henvist af studievejlederne på fakultetet, men har for så vidt, opsøgt Pit-stop på eget - eller højskolernes initiativ. De Pit-stop studerende nævner selv *"manglende synlighed"* på universitetet, som begrundelse for, at så forholdsvis få, har benyttet sig af tilbuddet.

Brugerevalueringen retter sig primært mod at besvare spørgsmålet: *hvordan har de Pit-stop studerende, ud fra deres perspektiv, oplevet højskoleopholdet i relation til deres videre studieforb.?* Og den kan dermed sige noget kvalitativt validt om *hvorfor* og *hvordan* Pit-stoppet på en højskole har bidraget til at give de 12 studerende "faglig og personlig afklaring". Og om *hvordan* højskolernes indsats generelt har levet op til de studerendes forventninger til studiepausen.

Brugerevalueringen kan afdække den kvalitative effekt af Pit-stop ordningen. Og fordi de studerende har et sammenligningsgrundlag rent uddannelsesmæssigt, og deres refleksionsniveau derfor er tilsvarende højere end "almindelige" højskoleelever, så kan denne undersøgelse bidrage til at formulere det særlige ved højskolen som læringsrum. Og give et bud på hvordan højskolen kan supplere de formelle universitetsuddannelsers meget målrettede og fagspecifikke kompetencer.

I forhold til, at de studerende tager Pit-stop som en studiepause, er det bemærkelsesværdigt, at de for 75% vedkommende har valgt et højskoleophold med henblik på specifik "faglig afklaring", og at deres valg af højskole, for 67% vedkommende er sket ud fra de fagudbud, som den enkelte højskole tilbyder. Pit-stop samarbejdet mellem institutionerne fordrer altså, at højskolerne kan tilbyde fag og undervisning på et niveau, der kan udfordre universitetsstuderende. Og kan leve op til universitetets forventning om:

"At højskolerne viser, at de evner at udfylde andre samfunds-funktioner end "folkeoplysning" og at de på den måde er med til at illustrere kraften i humanistisk tænkning."

Svend Åge Mogensen, Kommunikationschef ved Det Humanistiske Fakultet

Kun 1 af de Pit-stop studerende giver udtryk for at have savnet faglig udfordring og et højere fagligt niveau i sit højskoleophold. De øvrige 11 har været ovenud tilfredse, og er tværtimod blevet positivt overrasket over at højskoleopholdet har givet dem endnu mere "ballast" end de havde forventet. Både fagligt, personligt og socialt.

Europahøjskolen har ikke haft en eneste Pit-stop studerende i perioden. Om det skyldes fag-udbuddet, eller det faktum, at skolen har været ude i omstruktureringer og forstander skifte, kan denne undersøgelse ikke svare på. Men med omlægningen fra Sprogskolen til Europahøjskolen, har højskolen lagt sin profil om, så den appellerer mere til de universitetsstuderende.

Brugerevalueringen viser, at de to højskoler, som er "i spil", begge langt overvejende har levet op til de studerendes faglige forventninger. For brugerne er det væsentlige ved Pit-stop, at det er en meningsfuld pause, hvor man får "viklet sig ud af sin studiekrise" ved at engagere sig fagligt, personligt og socialt i højskolens liv. En studiepause, hvor man ikke spilder tiden, men fastholdes i en studieproces:

"En tænkepause samtidig med at man stadig lærer noget fagligt og derfor ikke bevæger sig for langt væk fra livet som studerende."

Pit-stop studerende

Studieprocessen bliver ikke afbrudt i studiepausen, tværtimod fremhæver de studerende højskolen som et læringsmiljø, hvor man bliver holdt til ilden og får "livslysten pustet ind i fagligheden". Et miljø, hvor man bliver "ansporet til at gå op i sit fag" og til at "dele sin fagverden med ligesindede i et højskolemiljø, hvor man spiser sammen, bor sammen, er sammen". Lysten i fagene, fællesskabet - både i fagene og i kostskolelivet - og nye læringsmetoder og – tilgange, er det som de studerende fremhæver ved højskolens særlige læringsrum og pædagogik:

"Mens du på universitetet er meget alene og har meget få forelæsninger, er du på højskolen sjældent alene og møder hver morgen til en ny dag fyldt med alsidige aktiviteter - forelæsninger, foredrag, undervisning, soloarbejde, teori, praksis og kreativitet. Højskoleopholdet er fyldt med daglige udfordringer og kræver at du er meget tilstede, mens universitetsstudier kan være meget indadvendt."

Pit-stop studerende

De studerende fremhæver at højskolelivet, giver mulighed for faglig *fordybelse* i frihed fra faglig bedømmelse. Frihedsaspektet vægtes højt af samtlige studerende. En frihed *fra* eksamen og præstationspres, og en frihed *til* at afprøve nye sider af sig selv gennem nye faglige udfordringer, hvad enten det er meditation, litteratur eller politisk filosofi. Man fordyber sig ikke nødvendigvis kun i eet fag, som på universitetet, men vælger en hel palet af linje- og tilvalgsfag, af både praktisk eller teoretisk art. Og opdager måske nye talenter eller ressourcer, eller nye kreative vinkler på sit studium:

*"Man kan bruge højskolen til at få nye vinkler på sit studie.
Man kan arbejde med sit interessefelt på en ny måde og
blive udfordret til at tænke nye tanker og blive inspireret.
Man kan få et stort netværk indenfor sine interesser."*

Pit-stop studerende

Nogle får nye vinkler på sit studium eller på hvad de efterfølgende vil anvende studiet til i forhold til erhverv, nogle skifter efterfølgende til et andet studium, inspireret af højskoleopholdet.

Ny og nyt er nok de mest brugte ord i besvarelserne, efterfulgt af ord som: *interesse, lyst, motivation, energi, inspiration* og *kreativitet*. Men det som generelt fremhæves er *måden* at lære på:

"Nye tilgange, nye måder at arbejde med fag på"

"Større faglig motivation og lyst"

"Nye kreative teknikker"

"Nye studieteknikker"

"Mere disciplin og fantasi i læringen"

"Nye måder at læse på"

"Lyst og glæde ved at lære"

"At se tingene, livet, i et nyt perspektiv"

"Frihed til at dygtiggøre sig i et frit miljø, hvor målet altid er aktiviteten"

"Hele miljøet, måden at lære på og "højskoleideen", gav mig masser af mentalt brændstof"

De studerende fremhæver desuden højskolen for dens *rummelighed*, dens plads til *forskellighed* og *individualitet*. Højskolens læringsmiljø giver mulighed for en undervisningsdifferentiering og *personlige* relationer mellem lærere og elever, præget af både mentalt og fysisk nærvær. Og de fremhæver at undervisningen på én gang er disciplineret – i faste rammer og skemaer – og meget fri til individuelle kreative arbejdsprocesser. At man kan forfølge sine egne ideer, er vigtigt for de studerende, og det lader til at højskolen kan give plads til både fællesskab og individualitet.

De studerende har ingen problemer med at sætte ord på højskolen som læringsmiljø. Men når man beder de studerende om at beskrive hvilke konkrete, henholdsvis personlige, faglige eller sociale *kompetencer*, de har fået med sig fra højskoleopholdet, så blander de det hele sammen, og har svært ved at være særlig konkrete. Man kan tolke det som et udtryk for, at det man lærer på en højskole er meget ukonkret, men det er ikke det, de studerende siger. Tværtimod oplever de højskolepædagogikken som meget konkret. Men når de har svært ved at svare på spørgsmålet, er det fordi det netop er karakteristisk for højskolepædagogikken at den *sammentænker* det faglige, det personlige og det sociale i én og samme bevægelse. Så det faktisk ikke *kan* adskilles. Og det er måske netop det unikke ved højskolens særlige læringsrum?

På spørgsmålet om, hvorvidt de på højskolen har fået konkrete kompetencer, som de kan bruge i deres videre studieforbøb, svarer kun 50% ja, 25% ved ikke og 25% direkte nej. Alligevel mener de, at højskoleopholdet har haft afgørende indflydelse på deres studieforbøb. Hvordan hænger det sammen?

Højskolelæring bidrager ikke umiddelbart til den faglige målrettethed, som den udfoldes på en universitetsuddannelse. Højskolelæringens præg af kreativitet og innovation er kompetencer, som erhvervslivet efterspørger i disse år, men som ikke prioriteres i det formelle universitetssystem. Når de studerende siger at højskoleopholdet alligevel har haft afgørende indflydelse på deres studieforbøb, er det fordi de har fået et personligt forankret perspektiv på deres studium, og dermed den motivation, der skal til for at gennemføre et universitetsstudium, med dets formelle krav om pensum og eksaminer.

De studerende er også meget opmærksomme på, at højskolelæring og universitetslæring ikke kan sammenlignes, fordi de har så forskellige formål. Men at de frie skoler netop kan supplere universitetsuddannelserne med den mere eksistentielle, holdningsmæssige og kreative side af tilværelsen. Det "*mentale brændstof*" der giver "*kraften i humanistisk tænkning*" og mening til det hele i form af personlige værdier og perspektiv på tilværelsen:

"Højskolen skal ikke supplere et universitetsstudium på faglig vis. Så går ideen i vasken. Højskolen skal stå fast på det den er- og på sin vis stå i modsætning til universitetets profil".

Pit-stop studerende

Konklusionen på brugerevalueringen er at Pit-stop 2004-2008 for de studerende ikke kan karakteriseres som en social foranstaltning for en særlig, lille gruppe af "frafaldstruede" studerende. Men som et eksistentielt og dannelsesmæssigt supplement, der har medvirket til at give de 12 studerende, ikke bare en bedre, men en kvalitativt bedre, gennemførelse af deres videregående studier.

"Højskolelæring næres af livslyst. Universitetsstudier næres af faglyst. Lysten i faglysten er dog også livslyst – uden livslyst i faget bliver faglyst til fagkvalme. Højskole er at finde tilbage til den oprindelige lyst, livslysten, grobund for glæden".

Pit-stop studerende

5.3. VIRKNINGSEVALUERING

Virkningsevalueringen retter sig mod at skaffe viden om sammenhængen mellem indsats og resultater. Har de aktiviteter og de ressourcer, der er brugt på samarbejdet, haft den tilsigtede effekt? Og har de samarbejds-, organisations- og formidlingsformer parterne har valgt, i praksis været medvirkende til at realisere deres forventninger til samarbejdet? Proceduren for samarbejdet tog udgangspunkt i studievejledningscentrene, som den helt centrale aktør, som formidler til målgruppen. Rekrutteringen af Pit-stop studerende skulle primært varetages af studievejlederne på de 7 institutter. Fakultetet skulle formidle foldere og information til de 7 studiekoordinatorer, som så skulle formidle det videre til studenter-studievejlederne ude på institutterne. At dette ikke er sket i tilstrækkeligt omfang er den primære årsag til at så få i målgruppen har kendt til, og dermed benyttet sig af, tilbuddet. Kun 2 af studiekoordinatorerne kendte til Pit-stop, og havde aldrig vejledt, hverken studerende, eller studievejlederne i forhold til Pit-stop, fordi de var usikre på, om ordningen stadig eksisterede. Samarbejdsproceduren er altså ikke blevet fulgt, eller i hvert fald ikke fulgt op af Det Humanistiske Fakultet.

"Vi troede, at de fik oplysninger og materiale fra ledelsen på Det Humanistiske Fakultet. Dette har nok ikke været tilfældet."

Søren Winther Larsen, Forstander, Odder Højskole

Også de studerende nævner *"manglende synlighed"* som årsag, og peger på studievejledningen som det helt centrale bindeled mellem parterne. De efterlyser *"et tættere samarbejde mellem fakultetet og højskolerne"* og sporer universitetets ambivalens i forhold til tilbuddet, i den manglende information til målgruppen:

"Når man kontakter universitetet virker det som om man både bliver rådet fra og til at gøre det."

Pit-stop studerende

De 15 har alle fundet frem til Pit-stop udenom studievejledningscentrene, så den *direkte henvendelse* til de studerende, via folderen og pressen, har altså fungeret bedre som kontakt til målgruppen, som på den anden side giver udtryk for at de ikke gør brug af fakultetets tilbud om studievejledning:

"Studievejlederne på uni er folk på samme alder som én selv, og de ved ikke mere end man selv kan slå op i studieplanerne og bøgerne."

Pit-stop studerende

Så selvom studievejlederne *havde* haft information om Pit-stop, er der ikke nogen indbygget sikkerhed for, at studievejlederne også får kontakt med målgruppen af studerende. Et faktum, der måske vil ændre sig nu, med indførelsen af de påbudte "forsinkelsessamtaler".

Højskolerne har haft en forventning om at ordningen, med samarbejdsproceduren, stort set ville køre af sig selv, indenfor fakultetets egne informationsrammer. Men reelt foreligger der ikke nogen konkrete aftaler om dette, udover distribuering af folderen. De 3 højskoleforstandere mener derfor ikke, at samarbejdet har levet op til forventningerne, men erkender, at resultatet afspejler indsatsen, eller rettere, den manglende indsats:

"Jeg håber på, at det primært handler om, at de studerende får mere kendskab til muligheden....Derudover har vi jo blot lavet projektet og derefter overhovedet ikke arbejdet sammen endsige holdt møder. Det vil nok i fremtiden være en god ide."

Søren Winther Larsen, Forstander, Odder Højskole

"Lad os være ærlige og sige, at der ikke har været så forfærdelig meget samarbejde siden ordningen trådte i kraft."

Jørgen Carlsen, Forstander, Testrup Højskole

Erik Boel fra Europahøjskolen efterlyser også "*mere samarbejde mellem universitetet og højskolen*". Højskolerne erklærer sig utilfredse med samarbejdet og efterlyser mere samarbejde i fremtiden, mens Det Humanistiske Fakultet, ved kommunikationschef Svend Åge Mogensen, erklærer sig tilfreds med samarbejdet og mener at det "*ikke kan gøres bedre*".

Igen et udtryk for, at parterne indbyrdes ikke er enige om hverken samarbejdet, målopfyldelsen, eller den indsats, der skal til for at opfylde den. En forskel, der indikerer, at samarbejdet er højere prioriteret fra højskolernes side, end fra fakultetets:

"...Jeg vil ikke karakterisere samarbejdet som dårligt, men som meget lavt prioriteret fra Det Humanistiske Fakultets side".

Jørgen Carlsen, Forstander, Testrup Højskole

Fra Det Humanistiske Fakultets side er forventningen til samarbejdet blevet opfyldt, omend færre studerende end forventet, har benyttet sig af ordningen. Kommunikationschef Svend Åge Mogensen har dog forsat positive forventninger til Pit-stop samarbejdet fremover, og mener at det med fordel kunne gælde ikke blot Det Humanistiske Fakultet, men "*Hele universitetet. Eller hele landet*".

Hvor højskolerne fastholder studievejledningssystemet som den væsentligste aktør i forhold til at forankre Pit-stop på Det Humanistiske Fakultet og universitetet generelt, lægger dekanatet op til at ordningen forbliver en *"individuel løsning på individuelle behov"*, og derfor ikke skal formaliseres yderligere.

Parterne står langt fra hinanden, både i forhold til hvordan man konkret implementerer Pit-stop samarbejdet på universitetet, og i forhold til prioriteringen af Pit-stop som en generel og formaliseret del af det samlede uddannelsesbillede. Søren Winther Larsen kunne forestille sig, at Pit-stop som en faglig og personlig afklaringsfase for de studerende, kunne få status af *"en art filosofikum"*, og som sådan blive SU berettiget. Jørgen Carlsen appellerer til studievejledningssystemet, som forvalter af ordningen i fremtiden og efterlyser *"...en mindre fastlåst forståelse af vejlederfunktionen, så den i højere grad tilgodeser den studerendes behov, så man undgår et monomant betonet kikkertsyn på den enkelte studerendes uddannelsesforløb."*

Dekanatet, ved kommunikationschef Svend Åge Mogensen, finder derimod den største barriere i forhold til udviklingen af Pit-stop fremover, i de nye orlovsregler pr. 1 september 2008, hvorefter orlov kun kan bevilges:

*"...Hvis den er begrundet i sygdom, fødsel/adoption, værnepligt/
FN-Tjeneste og/eller andre særlige forhold. (f.eks alvorligt sygt barn/
forælder/anden pårørende."*

Vejledning om orlov, Aarhus Universitet 2008

Fremover kan studerende altså kun få bevilget orlov på grund af *"særlige forhold"* under fremlæggelse af dokumentation, f.eks lægeerklæring. Nye retningslinjer, som underminerer hele samarbejdsaftalen, som er baseret på, at de studerende tager orlov under Pit-stop, da de ikke er studieaktive i perioden. Hvis Pit-stop skal *skrives ind* i de generelle retningslinjer for ansøgning om orlov, må Pit-stop samarbejdet tages op på ministerielt niveau, eller også må samarbejdspartnerne fremover finde andre løsninger, for at overvinde denne barriere.

Af de 15 Pit-stop studerende har kun halvdelen taget orlov under deres Pit-stop. Resten har bare ikke meldt sig til eksamen i det semester, og frameldt sig SU. Men hvis Pit-stop samarbejdet skal udvikles fremover og evt. formaliseres mere, så er spørgsmålet om orlov, eller anden form for lovlig "stand-by", under Pit-stoppet nødvendigt, hvis det ikke skal blive den studerendes eget individuelle problem.

Hvis Pit-stop skal *"legaliseres"* som et tiltag der kommer ind under kategorien *"særlige forhold"*, er det nødvendigt at kunne dokumentere, at den enkelte er *"helt tydeligt frafaldstruet"*, og dermed vil man udelukke mange andre i målgruppen af almindelige *"studietrætte"* eller *"studietvivlere"*.

Der er en uoverensstemmelse mellem højskolernes forventninger, og de reelle betingelser for en bedre forankring og tilpasning af Pit-stop tilbuddet, indenfor de rammer, som Undervisningsministeriet udstikker for de formelle universitetsuddannelser. Det er nødvendigt, at parterne i fremtiden når frem til en bedre afstemning af forventningerne til Pit-stop, enten *indenfor* de givne rammer, eller ved at udvide rammerne, så de reelt giver plads til et uddannelsessamarbejde på tværs af de to uddannelsessystemer:

"Måske bør universitetet i højere grad gå i dialog med højskolerne, for at vurdere om det tilbud der ligger i et højskoleophold til de studerende er tilstrækkelig relevant og attraktivt."

Erik Boel, Forstander, Europahøjskolen

På paradoksvis vis, kan man konkludere, at resultatet står mål med parternes indsats, på den måde, at ingen af parterne har fulgt samarbejdet op siden indgåelsen i 2004. Ingen af parterne har brugt nævneværdige ressourcer – udover folderen – på at fastholde eller formidle Pit-stop tilbuddet ud til målgruppen af studerende.

Men der er en tendens til, at det er højskolerne, der prioriterer samarbejdet mest, hvilket også denne evaluering er et udtryk for, idet den er iværksat og finansieret af de 3 højskoler i samarbejde med FFD.

5.4. DELIBERATIV EVALUERING

Hvordan kan Pit-stop samarbejdet udvikles i fremtiden, hvis man sætter dets præmis, mål og midler til diskussion blandt andre relevante interessenter og aktører, f.eks universitetets studievejledningssystem, som er det primære bindeled til målgruppen, men som ikke har været inddraget i samarbejdet. Hvordan kan man sikre en bedre forankring og tilpasning af Pit-stop, indenfor vejledningssystemets rammer?

Selvom spørgeskemaundersøgelsen viser, at 5 ud af 7 studiekoordinatorer ikke på forhånd var bekendt med Pit-stop, så er studiekoordinatorerne i deres svar generelt meget positive overfor Pit-stop ideen. De kan af gode grunde ikke evaluere ordningen, da ingen har brugt den, men komme med tilkendegivelser og anbefalinger angående Pit-stop i fremtiden.

Studiekoordinatorerne er også overvejende enige om at der er en målgruppe for Pit-stop blandt de studerende, som de beskriver som :

"Studerende som er ved at køre fast i studiet og mangler motivation og lyst til at fortsætte sine studier."

"Både de, der er lidt i tvivl f. eks om de har valgt det rigtige studium plus de, der har store problemer med selvværd/tro på sig selv."

"Nok mest studerende, som overvejer helt at droppe studierne. Evt. også de studerende, som ved at de vil fortsætte, men som har behov for en pause."

5 ud af 7 studiekoordinatorer ser et stort behov for hjælp til denne målgruppe, og har positive forventninger til højskolen som et Pit-stop for de studerende, hvor de kan få "ny inspiration og ny viden", "nye netværk" og "lysten til studierne tilbage". En pause fra studiet, hvor "hjernen ikke slås fra".

Flere af studiekoordinatorerne giver udtryk for at de ser større perspektiver på et samarbejde med højskolerne. Ikke kun som et sikkerhedsnet under frafaldstruede studerende, men som et positivt uddannelsesmæssigt supplement til Det Humanistiske fakultet, i relation til at få et mere samfundsmæssigt og erhvervsmæssigt perspektiv på deres uddannelse. Og at målgruppen meget større, end de decideret "fracaldstruede":

"Hovedsageligt de (og de er mange) studerende, der er glade for deres fag, men som mangler perspektiv. Det er min oplevelse, at mange humanister brænder for deres felt, men så én og samme tid ikke kan se, hvad de skal bruge deres uddannelse til, og ikke hvilke kompetencer de sidder med efter en humanistiske uddannelse."

Studiekoordinator, Det Humanistiske Fakultet

En studiekoordinator peger på, at højskolen kunne komme til at fungere som en "mediator mellem universitetets abstrakte verden og arbejdsmarkedets konkrete diskurs." Det gælder i nogen grad for den gruppe af studerende, som i foråret 2008 tog et Pit-stop på en højskole på eget initiativ. 5 af dem har besvaret spørgeskemaet (Bilag 4). De 5 er en blandet flok, 2 humanister, 2 naturfaglige og 1 er lægestuderende. De er generelt nået lidt længere i deres studier inden Pit-stoppet, og bruger højskoleopholdet til dels at afklare om det er det rigtige studievalg, dels at få deres studium forankret i et socialt og samfundsmæssigt perspektiv. Hvad skal jeg bruge min uddannelse til? Og hvilke sociale, personlige evner fordrer det?

"Jeg fik tid til at tænke over, hvad jeg vil videre, når min uddannelse er endt og hvordan jeg vil håndtere de situationer jeg arbejdsmæssigt kommer til at stå i."

Studerende. Pit-stopper på eget initiativ

Også disse studerende fremhæver, at højskolen ikke kan, eller skal, "konkurrere" på det faglige med universitetet, men at højskolen kan supplere universitetet med nogle vigtige sociale færdigheder :

"Højskolerne styrker individerne, så de kan blive gode studerende og gode kollegaer."

Studerende, Pit-stopper på eget initiativ

De studerende vælger et Pit-stop på en højskole for at udvikle sociale færdigheder, som de kan få brug for i deres fremtidige arbejdsliv. Færdigheder som "at tage ansvar for sig selv og andre" og "evner til at samarbejde og kommunikere med andre". Evner, som den meget fagligt målrettede og ofte "meget ensomme" universitetsuddannelse ikke udvikler hos de studerende. Evner, som også andre end "humanister" kan have glæde af at supplere deres uddannelse med.

Studiekoordinatorerne sympatiserer generelt med værdier og mål for Pit-stop samarbejdet, men peger på, at hvis de skal rådgive studerende til 1/2 år i "pitten", er det nødvendigt med en formalisering af samarbejdet, så den enkelte studievejleder ikke skal mediere i en *"interessekonflikt"* mellem den enkeltes studerendes "tarv" og systemets umiddelbare interesse i at fastholde den studerende i studierne. Pit-stop skal ind som en del af *"vejledningspaletten"*, og dermed tydeliggøres som et afklaringsstilbud:

"Pit-stop kan blive mere relevant, nu hvor vi skal til at lave forsinkelsesvejledning i større omfang."

Studiekoordinator, Det Humanistiske Fakultet

En barriere for Pit-stop har været, at aftalen er indgået med dekanatet, mens studievejledningscentrene primært refererer til Den Centrale Studievejledning, hvorfra de løbende modtager information og retningslinjer for vejledningen. Og her har Pit-stop ikke figureret som et tilbud.

I de nyeste *"Strategier for vejledning ved Aarhus Universitet 2006 – 2008"*, som ledelsen ved Aarhus Universitet har vedtaget som overordnet strategi for vejledningen på A.U., lægges op til at *"den opsøgende vejledning styrkes for at kvalificere de studerendes valg undervejs og mindske frafald."* Strategien er en generel styrkelse af vejledningen på universitetet, gennem en større professionalisme (som de studerende også efterlyser!) og en bedre tilgængelighed og synlighed for vejledningen.

Alt taler derfor for, at inddrage Den Centrale Studievejledning som primær samarbejdspartner i Pit-stop i fremtiden. Og arbejde for at Pit-stop kommer til at indgå som et afklaringsstilbud i *"den opsøgende vejledning til frafaldstruede"*, de såkaldte "forsinkessamtaler." Og dermed blive en medvirkende faktor i studievejledningens overordnede mål:

"At flest muligt vælger den rigtige uddannelse i respekt for den enkeltes evner og intentioner og i forhold til samfundets behov."

Ved at samarbejde med Den Centrale Studievejledning har Pit-stop også mulighed for at realisere målet om at blive et tilbud, der gælder hele universitetet, og ikke kun Det Humanistiske Fakultet. Og dermed styrke det overordnede formål *"at mindske det generelle frafald"* på universitetet.

Dermed overvindes endnu en barriere, nemlig den økonomiske, idet Det Humanistiske Fakultet kun opnår tilskud til de studerende, der *gennemfører* deres uddannelse på fakultetet, og derfor har en økonomisk interesse i at fastholde dem, og ikke sende dem ud i en afklaringsfase, der i 50% af tilfældene ender med et studieskift.

Projektteamet har, sideløbende med evalueringen, lagt kimene til en videreudvikling af Pit-stop ordningen, i retning af at udbrede den til at gælde hele universitetet. I den forbindelse har projektteamet taget kontakt til interessenter og aktører, som kan være centrale i den sammenhæng: Den centrale Studievejledning, "Center for Undervisningsudvikling" ved Det Humanistiske og det Teologiske Fakultet, Studenterrådgivningen, Studenterpræsterne og studievejlederne på Studievalg Øst.

Samtlige af disse interessenter finder Pit-stop ordningen, og dens værdier og mål både *spændende* og *sympatiske*, og alle er umiddelbart meget velvilligt indstillede overfor et samarbejde. *Poul Lautrup* og *Anne Teglborg*, henholdsvis Områdeleder og Fuldmægtig i Studieforvaltningen, betegner projektet som *"spændende"*, og har allerede indledt et samarbejde med Pit-stop, ved at lægge informationer ud på Den Centrale Studievejlednings interne vejlederportal. Og de har inviteret Pit-stop med til en netværkskonference i foråret 2009, hvor samtlige studievejledere kan få en orientering om Pit-stop og om nærværende Evalueringsrapport.

Også Center for Undervisningsudvikling ved leder *Hanne Leth Andersen*, udtrykker interesse for Pit-stop ideen, og inviterer til *"at udveksle og samarbejde i fremtiden"*. Måske kan universitetet også på anden vis udveksle erfaringer med højskolen, bl.a. med hensyn til udvikling af nye pædagogiske arbejds- og læringsformer i universitetsundervisningen. Gymnasierne har fået en undervisningsreform, og meget tyder på, at universitetet i de kommende år står overfor at skulle implementere både øget vejledning og reformer af studieordninger og læringsmiljø, for at imødekomme de studerendes behov, mindske frafald og øge det faldende optag på de længerevarende uddannelser. Samtidig er universitetet det sted, hvor højskolelærere gennem efteruddannelse kan opkvalificere sig fagligt, og dermed bedre kunne imødekomme de universitetsstuderendes faglige niveau i højskoleundervisningen.

For både Studenterrådgivningen og Studenterpræsterne, er Pit-stop et kærkomment tilbud til mange af de studerende, som opsøger dem i en krisesituation. De vil ofte være i den del af målgruppen, der betegnes som *"helt tydeligt frafaldstruede"*, og vil også være de studerende, som på grund af *"særlige forhold"*, vil kunne opnå orlov i studiepausen. Men både *Marlis Dall*, leder af Studenterrådgivningen, og *Steen Andreassen*, studenterpræst, gør opmærksom på, at selv med en 50% reduktion, kan det være vanskeligt for kriseramte studerende, selv at finansiere et højskoleophold i studietiden.

Alle interessenter peger på stramningerne af orlovs – og SU regler, som den væsentligste barriere for at Pit-stop i fremtiden kan indgå som et formaliseret og legaliseret tilbud i studievejledernes "vejledningspalet". *Poul Lautrup*, Områdeleder i Studieforvaltningen, foreslår i den forbindelse, at de studerende eventuelt kan skrive en universitetsopgave under studiepausen på højskole, og dermed stadig være *studieaktiv*. At højskolen eventuelt kunne stille kvalificerede vejledere, både fagligt og studieteknisk, til rådighed for de Pit-stop studerende under deres ophold.

Den nye højskolelov giver mulighed for at højskolen tilbyder 15 timers kompetencegivende undervisning om ugen. Så dette er formelt set muligt, indenfor de frie højskolars rammer. Men samtidig peger denne undersøgelse på, at det for de Pit-stop studerende netop er det *frie læringsrum*, uden eksamens- og præstationspres, der har givet dem plads til personlig og faglig afklaring, netop *på afstand* af universitetets krav.

"Højskolen er ikke et særligt godt sted at lære faglige kompetencer, men at give unge mennesker et frirum og en masse positive oplevelser, som så forhåbentlig stimulerer nogle evner hos eleverne"

Pit-stop studerende

Hvis højskolerne skal være egentlig kompetencegivende, ville de ikke længere være det *frirum*, eller det eksistentielle og dannelsesmæssige *supplement* til universitetsuddannelserne, som de Pit-stop studerende, og samarbejdspartnerne, mener at det skal være. At indføre kompetencegivende undervisning på højskolerne vil underminere det værdigrundlag, som hele Pit-stop tanken hviler på.

Udfordringen for Pit-stop i fremtiden ligger i at blive anerkendt af universitetssystemet, som en *positiv studieforlængelse* i sig selv. En studiepause, hvor man stadig er *studieaktiv*, og derfor ikke behøver at søge orlov. Et *afklaringsstilbud* i studevejledernes "vejledningspalet", som , også indenfor systemet betragtes som en gevinst, ikke bare for den studerende, men også for systemet, idet det får *flere* studerende til at komme *bedre* igennem de lange videregående uddannelser.

I forbindelse med denne evaluering indkaldte projektteamet i november måned til et ideseminar, for alle involverede interessenter. Netop for at diskutere mål og midler for Pit-stop samarbejdet i fremtiden. Et seminar, som med et oplæg fra Finn Thorbjørn Hansen om eksistentiel studievejledning, søgte at imødekomme især studievejledernes behov for inspiration, i den proces de nu skal igennem med opkvalificering og professionalisering af hele vejledningssystemet. (Se Bilag 5. Invitation til Ideseminar på Testrup Højskole) Alle interessenter fandt initiativet rigtig godt og programmet spændende og relevant, men havde desværre ikke tid til at tilbringe ½ dag på Testrup Højskole. I stedet for blev Pit-stop inviteret til at deltage i Vejlederkonferencen til foråret og ved den lejlighed fremlægge resultaterne af Evaluering af Pit-stop 2004-2008, i forbindelse med at vejlederne skal implementere de nye "forsinkelsessamtaler".

På trods af, at Det Humanistiske Fakultet i perioden 2004 – 2008 ikke har benyttet sig af tilbuddet i nævneværdig grad, så tyder denne evaluering på, at såvel samarbejdspartnere, som nye interessenter, deler fælles værdier og fælles mål. Mens midlerne, dvs. samarbejdsformer og formidlingsformer trænger til et grundigt "eftersyn". Men alle er enige om, at Pit-stop har en fremtid, ikke kun på Det Humanistiske Fakultet, men på hele universitetet. Og, hvis andre højskoler tager ideen op, måske i hele landet.

Dekan Bodil Due er i hvert fald optimist på Pit-stop's vegne, og ser meget positivt på netop dette eksistentielle og dannelsesmæssige *frirum*, som "pitten" er. Til Pit-stop's nye hjemmeside, www.pit-stop.info.dk, skriver Bodil Due i 2008:

"Er hjulene slidt flade eller er tanken tørret ud, så kan et Pit-stop være det, du som studerende har brug for til at komme videre i dit studium. Et Pit-stop i livet kan være mange ting, og nu er det også navnet på det unikke tilbud som højskolerne og Det Humanistiske Fakultet er gået sammen om. Pit-stoppet er et sted, hvor det ikke bare handler om at komme hurtigt i mål, men hvor der er ro til at reflektere samtidig med at du er omringet af nye mennesker. Når du kommer ud af pitten skulle det gerne være med et bedre vejgreb end før – eller du vælger måske en anden bane til din videre vej. Det fælles mål med dit Pit-stop er at du kommer helskindet over målstregen og står med en uddannelse i hånden, som du kan og vil bruge i din karriere fremover."

6. ANBEFALINGER

Alt i alt kan man med baggrund i evalueringen konkludere, at mulighederne for udvikling af Pit-stop til hele universitetet er tilstede. Det Humanistiske Fakultet bakker ideen op.

Frafaldsstatistikkerne på universitetet vidner om, at behovet stadig er der.

Studievejlederne mener, at der er en målgruppe, og brugerevalueringen viser, at Pit-stop virker efter hensigten, som *personligt og fagligt afklarende studiepause*.

Den største barriere for Pit-stop er de nye orlovsregler. Af de 15 Pit-stop studerende har kun ca. halvdelen taget orlov. Men Pit-stop kan ikke forlade sig på, at de studerende finder individuelle løsninger, hvor de måske "kommer i klemme" i systemet. Pit-stop ordningen skal "blåstemples" og legaliseres, hvis Studiecentrene skal kunne inddrage Pit-stop som et vejledningstilbud.

Poul Lautrup, Områdeleder for Den Centrale Studievejledning, forudser at behovet for Pit-stop kan blive *større* i fremtiden. Dels skal studiecentrene til at implementere de nye "forsinkelsessamtaler", dels vil de nye stramninger af studietiderne betyde, at de studerende ikke blot, som nu, mister SU ved for lange studietidsforsinkelser, men at universitetet griber til direkte udsmidning af studerende, der overskrider de normerede studietider. De studerende, der kommer i den situation, vil få brug for studievejledning, og her kan en afklaringsfase på en højskole være et tilbud, for at komme videre et andet sted i uddannelsessystemet, forudser Poul Lautrup.

Med den generelle styrkelse af studievejledningen på universitetet, i retning af en større professionalisme og mere "opsøgende vejledning", er der skabt mulighed for, at Pit-stop tilbuddet i fremtiden reelt kan blive formidlet videre til de studerende, der har behov for det. På baggrund af denne evaluering anbefales det, at Pit-stop samarbejdspartnerne fremover indgår et formaliseret samarbejde med Studieforvaltningen og Den Centrale Studievejledning. Og at man i det samarbejde sigter på at Pit-stop bliver et egentligt *afklaringsstilbud*, som anbefales i "vejledningspaletten". Og at Pit-stop bliver betragtet som en *studieaktiv* periode, og derfor ikke kræver, at de studerende søger orlov. Som en *positiv studieforlængelse*, der medvirker til at sikre *en bedre gennemførelse af de lange videregående uddannelser*."

Evalueringen peger på et samarbejds- og formidlingsproblem i den hidtidige aftale. Det anbefales, at det fremover bliver *højskolernes studievejledere*, og ikke forstanderne, som bliver tovholdere i Pit-stop, da de i forvejen har et vist samarbejde med universitetets vejledningssystem via Studievalg Øst. Det anbefales, at nedsætte et *samarbejdsorgan*, bestående af studievejledere fra de 3 højskoler, og en eller flere personer fra Den Centrale Studievejledning, evt. Poul Lautrup, Områdeleder og Anne Teglborg, Fuldmægtig. Og at højskolernes studievejledere får mulighed for selv at opbygge *et netværk* på universitetet gennem deltagelse i kurser og konferencer for studievejlederne.

Men højskolerne kan ikke forlade sig på, at universitetet er den formidlende instans i Pit-stop, sådan som man hidtil har gjort det. Højskolerne må fremover selv arbejde for at gøre Pit-stop *synligt* for de studerende. Og selv være "opsøgende" i den forstand at de løbende tager kontakt til, og informerer de relevante interessenter og aktører på universitetet om Pit-stop. Eventuelt via *regelmæssig udsendelse af nyhedsbreve* på studievejledernes intranet og Studieportalen.

Højskolerne kan også henvende sig *direkte til de studerende*, udenom selve vejledningssystemet, ved at tage kontakt til de studerendes organisationer, f.eks. Danske Studerendes Fællesråd og Studenterhuset i Århus. Og derudover jævnligt "fodre" både universitets- og dagspressen med nyheder og historier om Pit-stop. Men det vil fordrer, at højskolernes studievejledere kan blive "frikøbt" et vist antal timer fra deres undervisning, for at kunne administrere Pit-stop ordningen.

Den kvalitative evaluering af højskoleopholdets værdi og effekt på de studerendes videre studieforløb viser, at højskolen formår at imødekomme en aktuel uddannelsespolitisk udfordring: at bidrage til en bedre gennemførelse af de lange videregående uddannelser. Højskolen formår at supplere de formelle universitetsuddannelser med den eksistentielle og dannelsesmæssige dimension. Men også med nye faglige og pædagogiske tilgange til studierne, der handler om de kreative og innovative kompetencer, som samfundet og erhvervslivet efterspørger i disse år. En anden måde at tilegne sig lærdom og viden på, som integrerer det faglige, det personlige og det sociale/samarbejds-mæssige i én og samme proces.

Højskolen kan aktuelt bidrage med det, som er dens "kerneydelse": livsoplysning, folkeoplysning og demokratisk dannelse. At den enkelte bliver "*en bedre studerende og en bedre kollega*" og ikke mindst "*et gladere menneske, end jeg var før*". Pit-stop på en højskole bidrager til at den enkelte studerende bliver klar på sine egne værdier og prioriteter i et samfund med mange valgmuligheder. At de får nye perspektiver på tilværelsen og nye tilgange til deres studier, og til udøvelsen af deres fremtidige erhvervsmuligheder indenfor deres fag.

For FFD, Foreningen af Folkehøjskoler i Danmark, er det en aktuel udfordring at arbejde landsdækkende for en "legalisering" af Pit-stop på en højskole for studietrætte universitets-studerende. Som en studieaktiv og positiv studieforlængelse, der kan være medvirkende til at opfylde regeringens mål om at 50% af en årgang får en lang videregående uddannelse .

Uddannelsesverdenen er inde i en eksperimentel fase i disse år. Jeg tror helt bestemt, at både universitetet og højskolerne kan have gavn af et nærmere samarbejde – netop fordi de i udgangspunktet er så forskellige i deres sigte. Universitetet sigter og skal sigte mod højeste faglighed. Højskolerne kan og skal fundere denne ambition i et eksistentielt perspektiv hos den studerende. På den måde supplerer de hinanden uden at gå hinanden i bedene."

Jørgen Carlsen, Forstander på Testrup Højskole

7. DOKUMENTATION

Dokumentationen af forsøgsordningen Pit-stop 2004-2008, er baseret på 4 forskellige spørgeskemaer (Bilag 1, 2, 3, 4) henvendt til henholdsvis 1. De Pit-stop studerende, 2. Samarbejdspartnerne, de 3 højskoleforstandere og dekanatet for Det Humanistiske Fakultet, ved Kommunikationschef Svend Åge Mogensen, 3. Studiekoordinatorerne for de 7 studiecentre under Det Humanistiske Fakultet og 4. Studerende, som på eget initiativ har taget en studiepause som Pit-stop på Testrup Højskole i foråret 2008.

Da nogle af spørgsmålene i spørgeskemaerne overlapper hinanden, er der i den følgende gengivelse af svarerne kun medtaget hovedspørgsmålene indenfor de 4 kategorier af aktører. De kvantitative data opstilles i diagrammer for overskuelighedens skyld, selvom de rent antalsmæssigt ikke kan siges at være statistisk valide, men kun retningsgivende.

7.1. Spørgeskema 1 – Pit-stop studerende

Det Humanistiske Fakultet har ikke ført statistik over hvor mange studerende, der har taget imod Pit-stop tilbuddet. Men højskolerne oplyser at 15 studerende har modtaget tilbuddet om et højskoleophold til 50% reduceret kursuspris. Af de 15, har projektteamet kunnet opspore de 12, som har deltaget i undersøgelsen. Altså en svarprocent på 80. Heraf kommer 9 fra Det Humanistiske Fakultet og 6 fra andre fakulteter på universitetet. Af de 12 studerende er 6 kvinder og 6 mænd, dvs. en ligelig fordeling på køn. De 15 fordeler sig med 9 på Testrup Højskole, 6 på Odder Højskole og 0 på Europahøjskolen:

Hvilken højskole var du på? (indrammes)

100%

(Diagram)

9=60%

6=40%

0

Testrup

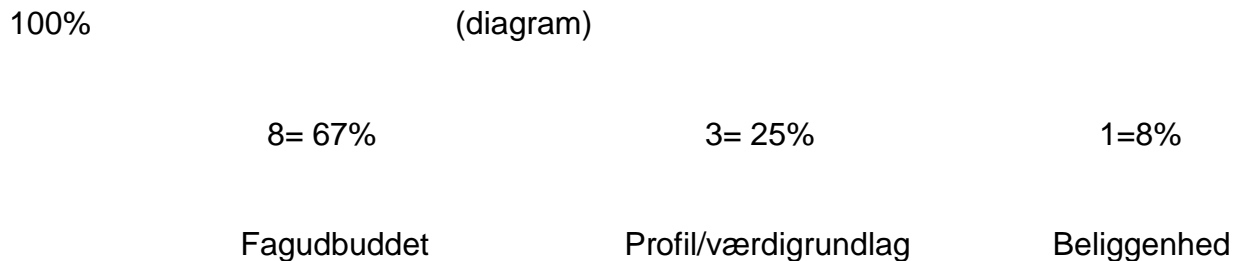
Odder

Europahøjskolen

Konklusion:

Der er en meget skæv fordeling på højskolerne. Skyldes måske at både Testrup Højskole og Odder Højskole har tidligere erfaringer med universitetsstuderende, der tager studiepause på skolerne, og derfor har opfordret studerende, der henvendte sig på højskolerne på eget initiativ, til at benytte sig af ordningen. Det er også de to skoler, som har taget initiativet til projektet. Kan også skyldes at Ulla Grøn, som var medinitiativtager fra Europahøjskolen er fratrådt sin stilling midt i forsøgsperioden.

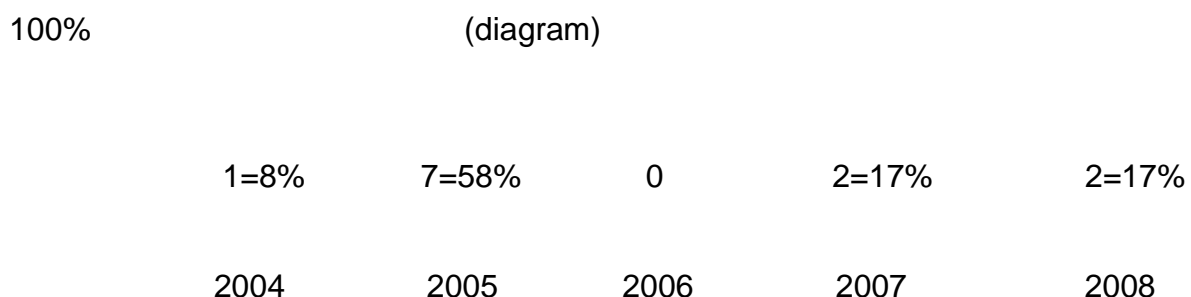
Hvorfor valgte du netop den højskole?

Konklusion:

De studerende vælger i høj grad højskole efter fagudbuddet. Det er vigtigt at højskolerne har fag, der tiltrækker de universitetsstuderende. Det behøver ikke at være fag, der relaterer direkte til deres studier. Det nævnes af flere, at Testrup Højskole har ry for at have et højt fagligt niveau. Og at det tiltrækker de universitetsstuderende.

Hvornår var du på højskole?

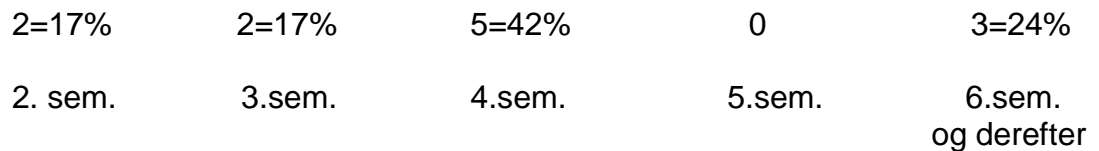
Konklusion:

Det er markant, at de fleste Pit-stoppere har valgt tilbuddet i 2005, lige efter den storstilede lancering af ordningen i medier og universitetspresse i efteråret 2004. Så dør det ud i 2006 og årene efter er det højskolerne selv, der tager initiativet til at "holde liv" i Pit-stop, ved selv at henvise studerende til ordningen, når de kontakter højskolen. Imens går Pit-stop "i glemmebogen" på Det Humanistiske Fakultet. Studievejlederne kender ikke længere tilbuddet, eller er i tvivl om, hvorvidt det stadig eksisterer.

Hvor langt var du i dine studier da du tog på højskole?

100%

(diagram)

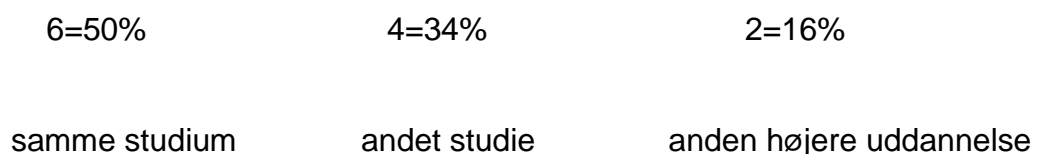
Konklusion:

De fleste studerende vælger Pit-stop efter 4. semester. De har altså været i gang nogle år, før behovet for en pause, eller en tvivl melder sig. Efter 4. semester skal de studerende vælge side- eller suppleringsfag. Her kan Pit-stop være afklarende i forhold til studievalg. Efter 6. semester, dvs efter en bachelor, står de studerende igen i en valgsituation, hvor de måske har behov for afklaring.

Vendte du efter højskoleopholdet tilbage til det samme studium?

100%

(diagram)

Konklusion:

Halvdelen af de Pit-stop studerende er vendt tilbage til det samme studium, 84% er vendt tilbage til universitetet. Og alle er i gang igen med en eller anden form for højere uddannelse. Man kan konkludere, at Pit-stoppet har haft den tilsigtede effekt, at de studerende er kommet på sporet igen, eller på et nyt spor, efter ½ år i "pitten".

Tog du orlov fra universitetet under Pit-stop?

100%

(diagram)

7=58%

ja

5=42%

nej

Konklusion:

Det er ikke en forudsætning for Pit-stop at tage orlov. Mange har bare undladt at gå til eksamen i det pågældende semester, og frameldt sig SU. I betragtning af, at der nu (i 2008) er foretaget en stramning af orlovsreglerne, viser tallene her, at Pit-stop godt kan fungere uden at de studerende tager orlov, men at de studerende gør det "på eget ansvar" og måske kan komme i klemme på et senere tidspunkt i deres studium, hvis de løber ind i yderligere studietidsforlængelser.

Hvor lang tid har du forlænget din studietid efter Pit-stoppet?

100%

(diagram)

9= 75%

1/2 år

1=8%

1 år

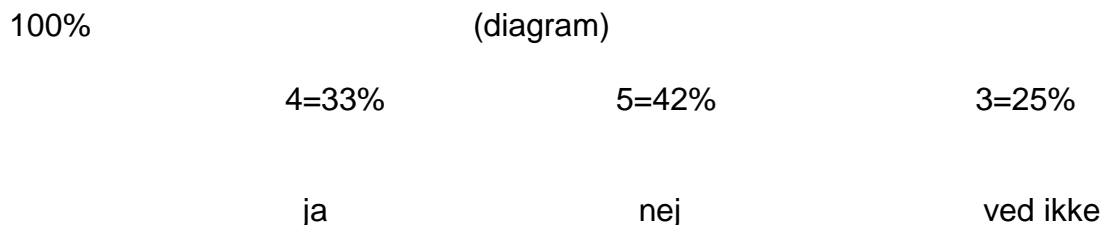
2=17%

1 1/2 år

Konklusion:

Flere af de studerende har endnu ikke afsluttet deres studier, men har på nuværende tidspunkt forlænget deres normerede studietider for 75% vedkommende med det halve år i "pitten". De to, som på nuværende tidspunkt har forlænget studierne med 1 1/2 år, beskriver forlængelsen som begrundet i nødvendigheden af at tage supplerende kurser, for at komme ind på den ny uddannelse.

Ville du have valgt et højskoleophold, hvis du ikke havde fået dette tilbud?

Konklusion:

Lidt under halvdelen ville ikke være kommet på højskole, uden dette tilbud. Men 1/3 ville have gjort det alligevel, også uden prisreduktion. Passer også med, at mange selv har henvendt sig til skolerne på eget initiativ, og først der fået orientering om tilbuddet. På det hypotetiske spørgsmål om hvordan de tror deres studieforløb havde været, hvis de ikke havde fået dette tilbud svarer de:

"Sikkert ganske udmærket. Var glad for uni men trængte til at foretage mig noget mere kreativt, særligt i forhold til litteratur, men også indlæringsmæssigt."

"Jeg ville have været endnu længere tid om at opdage, at det ikke var det rette fag jeg havde valgt og endnu længere tid om at finde noget andet."

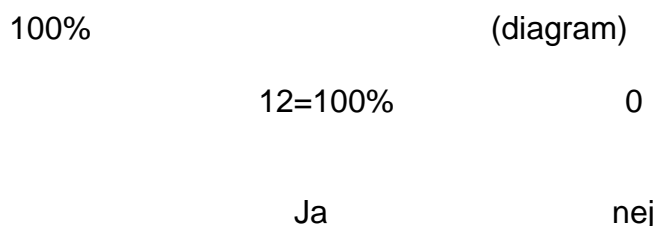
"Helt til hundene..."

"Jeg havde fortsat med at klø på, men med en lavere livskvalitet end jeg føler jeg har nu"

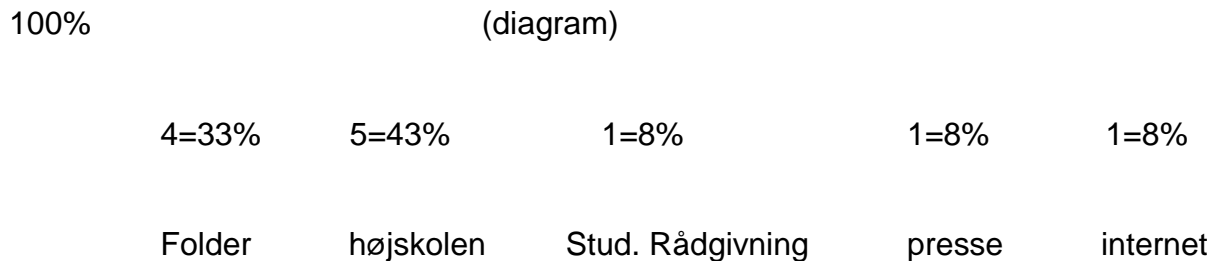
"Jeg ville være droppet ud, som jeg også endte med at gøre."

Man kan ikke ud fra svarene sige noget om, hvorvidt de studerende ville være droppet ud, uden dette tilbud, men blot at tilbuddet har haft en god effekt på deres studieforløb i retning af større personlig og faglig afklaring.

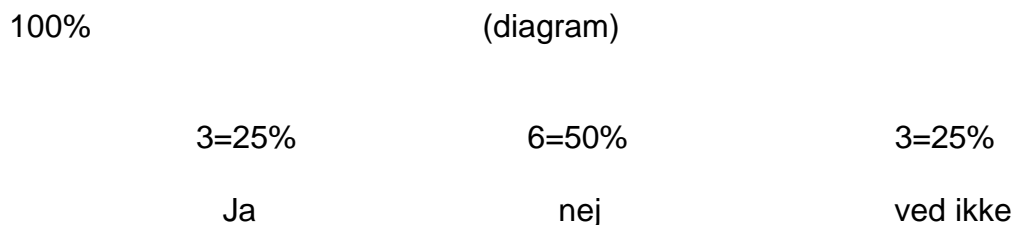
Synes du at Pit-stop samarbejdet mellem højskolerne og Det Humanistiske Fakultet er en god ordning?

Hvordan blev du opmærksom på Pit-stop- tilbuddet?

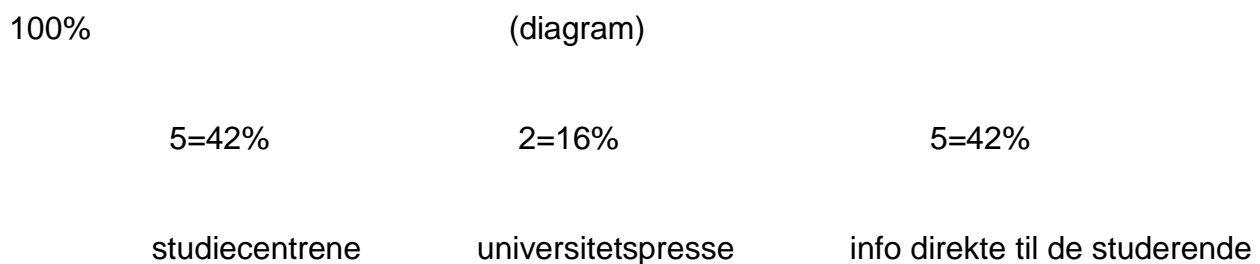
Synes du at Pit-stop tilbuddet bliver kommunikeret ud til de studerende?

Konklusion:

Ingen af de 12 studerende er blevet henvist via studievejledningssystemet på Det Humanistiske Fakultet. Samarbejdsproceduren har ikke fungeret efter hensigten. Højskolen har selv henvist lidt under halvdelen, ved henvendelse til skolen. Folderen har haft en god effekt .

Har du ideer til hvordan Pit-stop tilbuddet kunne kommunikeres bedre ud til de studerende?

Konklusion:

Lidt under halvdelen af de studerende peger på studievejledningssystemet, som primær formidler af Pit-stop. Men lige så mange peger på, at højskolerne skal henvende sig direkte til de studerende. Bl.a. fordi mange studerende ikke benytter sig af universitetets tilbud om studievejledning. De studerende nævner primært *"manglende synlighed"* på fakultetet, og kommer med følgende konkrete anbefalinger:

"Til de dage hvor der er åbent hus og de studerende skal finde side-og suppleringsfag, ville det være oplagt med en mundtlig information om tilbuddet."

"Et notits i "Delfinen" ville være oplagt"

"Mere konkret information til de studerende"

"Internet og gratisaviser"

"Studievejlederen bør nævne tilbuddet til elever, der kommer og siger at de er kørt fast."

"Der skal ligge foldere tydeligt fremme ved Studievejledningen"

"Inviter studerende til at komme på besøg på højskolerne"

"Måske i et tættere samarbejde med universitetet. Når man kontakter universitetet, virker det som om man både bliver rådet til og fra at gøre det."

"Fortæl studievejlederne om det"

"Hold møde med alle studievejlederne så de kan informeres grundigt om tilbuddet."

"God kontakt til studievejlederne på fakultetet"

"Måske via studievejlederne?"

"Hæng plakater op på Fakultetet"

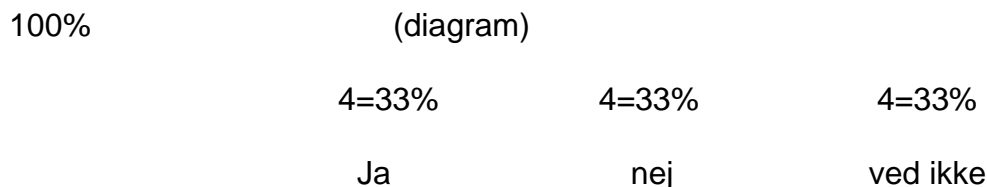
"Rundsend mails til samtlige studerende"

"Mere oplysning"

"Mere synlighed"

"Større synlighed"

Har du været tilfreds med studievejledernes indsats?

Konklusion:

De studerende har generelt ikke brugt studievejledningssystemet i nævneværdig grad. De udtrykker ikke stor tillid til universitetets studievejledning generelt. Og en enkelt opfordrer til, at højskolernes studievejledning styrkes. Samarbejdsproceduren tager ikke højde for, at målgruppen af "frafaldstruede studerende", ikke bruger studievejledningssystemet og derfor ikke automatisk får information om tilbuddet:

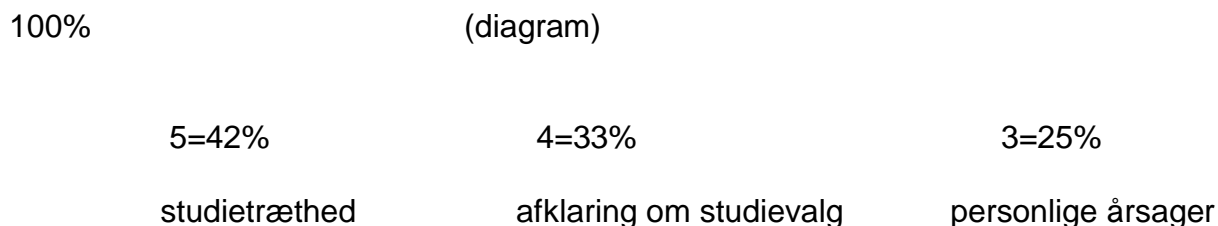
"Nej, ikke på universitetet. På højskolen var der ingen specifik studievejleder, men vi brugte lærerne og de var gode til at snakke med. Det er dog en god ide med en studievejleder på skolerne."

"Har ikke brugt dem"

"Nej. Jeg fik ingen vejledning på højskolen."

"Ja. Men jeg havde ikke meget kontakt til dem."

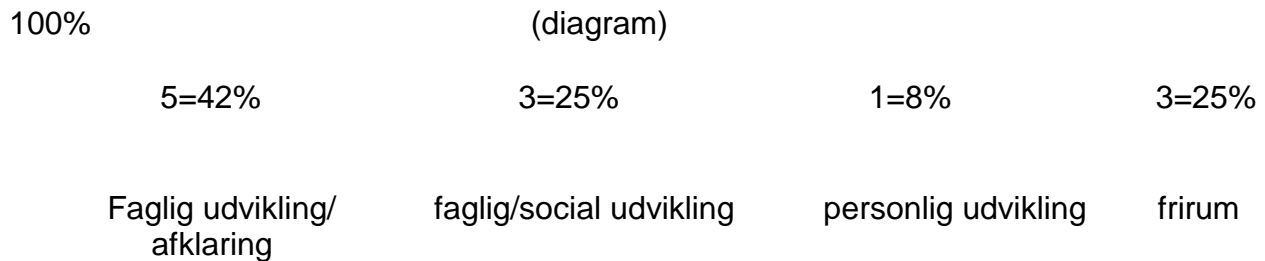
Hvad var den primære årsag til at du valgte at tage en studiepause på en højskole?

Konklusion:

Majoriteten af de studerende angiver studietræthed og afklaring om studievalg som primære årsager til behovet for en studiepause. Kun 2 nævner personlige årsager. (stress/depression) Det kunne pege på at der er noget de studerende mangler på universitetet: tid, eller hjælp til afklaring og faglig vejledning.

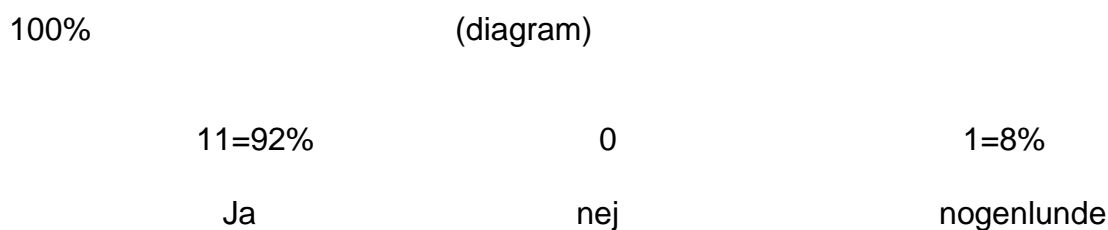
Hvilke forventninger havde du til højskoleopholdet?

Konklusion:

Det er bemærkelsesværdigt at så mange vægter den faglige og den sociale udvikling og afklaring i forhold til den personlige. Men svarene stemmer overens med, at det ikke primært er personlige årsager, der får de studerende til at vælge en studiepause, men behovet for faglig afklaring. En del fremhæver her højskolen som frirum fra eksamens og præstationspres som gavnligt for denne afklaringsproces.

Levede højskoleopholdet op til dine forventninger?

Konklusion:

Generelt har højskoleopholdet levet op til de studerendes forventninger. En enkelt anfører dog at det faglige niveau ikke var tilfredsstillende:

"Det mest utilfredsstillende ved mit ophold var, at undervisningsniveauet naturligvis var meget jævnt. Lidt mere universitetselitær linje må være muligt at skabe". Universitetsfagligt lever højskolen ikke op til forventningerne, men de øvrige studerende peger netop på at det er *forskellen* fra universitetspædagogikken og universitetsfagligheden, som de finder fornyende og energi-givende ved højskolen som lærings-rum.

Hvad fik du personligt ud af dit højskoleophold?

"Det er mest fagligt at jeg har fået noget ud af det, men jeg har da også mødt nogle dejlige mennesker og fået sluppet af i de smukke omgivelser."

"Fik nye venner. Lærte en masse, både i de fag jeg havde og om mig selv"

"Jeg blev viklet ud af min studiekrise og fandt ved at arbejde med litteratur på en ny måde ud af at jeg gerne ville arbejde med litteratur, men at litteraturstudiet var for teoretisk for mig. Har derfor valgt Journalisthøjskolen"

"Jeg blev rusket op og kom i godt humør igen"

"Venner og afklaring med hensyn til studiet"

"Et nyt liv"

"Jeg er ikke deprimeret længere"

"Et pusterum, hvor jeg kunne se tingene fra et andet perspektiv"

"Jeg følte efterfølgende at jeg vidste mere om hvad jeg ville med min uddannelse, men særligt at jeg i højere grad turde stå fast på mine egne værdier."

"Hele miljøet, måden at lære på og "højskoleideen" gav mig masser af mentalt brændstof"

"Højskolen giver mulighed for at få dine prioriteter på plads og får dig til at føle at du har "noget at stå imod med" når universitetet presser på med krav og CV-rytteri."

"Jeg fik en masse gode venner og sjove oplevelser. Jeg fandt ud af hvor min lyst og glæde ved at lære førte mig hen rent uddannelsesmæssigt."

"En tænkepause, samtidig med at man stadig lærer noget fagligt, og derved ikke bevæger sig for langt væk fra livet som studerende."

"Muligheden for at mærke efter, og foretage sig noget fagligt ud fra lyst-princippet."

"Jeg fik tid til at hele min stress. Jeg fandt ro i kreative fag og fik åbnet øjnene for nye fag"

"Et super dejligt, roligt rummeligt og trygt miljø, som var med til hjælpe mig ud af en dyb personlig krise"

"Højskolen var for mig et godt pusterum og det kunne andre også have glæde af. "

"Tak for denne mulighed! Betød alt for mig og mit studieforløb, som jeg jo snart har færdiggjort på næsten normeret tid. Var et supergodt pusterum for mig."

"Ordnningen gav mig energi og motivation og er hovedårsagen til at jeg nu kan afslutte mit 5 års studie på 5,5 år."

"Højskolen har ændret mit liv til det bedre"

"Jeg er blevet et gladere menneske"

Konklusion:

Samtlige Pit-stop studerende mener at studiepausen har haft afgørende positiv effekt på deres videre studieforløb, og på deres liv i det hele taget. Det er lutter succes-historier de studerende fortæller om Pit-stop som studiepause.

Hvilke faglige kompetencer fik du ud af dit højskoleophold?

"Jeg er blevet bedre til at skrive, mindre bange for at udlevere mig selv i skriftlige situationer og har fået mere disciplin og fantasi når jeg skriver."

"Jeg er blevet præsenteret for ny litteratur og introduceret til en anden måde at læse på."

"Jeg fik mod til at skrive mine egne tekster, blev markat bedre til at skrive, blev bedre til at vurdere om en tekst er god, fik udviklet mit sprog og mit ordforråd. Desuden lærte jeg en masse kreative teknikker"

"Lærte at meditere, afspænding ved yoga. Ting som hjælper mig i dag, når jeg er stresset. Fik øjnene op for at jeg har andre kompetencer end de boglige."

"Jeg blev klogere socialt, fordi vi var mange forskellige mennesker, der var meget sammen i lang tid."

"Jeg blev bedre til musik og sammenspil og fik mod på at begynde at udfolde mig kreativt i min hverdag også."

"Det at fokusere på det kreative, som ofte overses i universitetssammenhænge."

"Man kan bruge højskolen til at få nye vinkler på sit studie. Man kan arbejde med sit interessefelt på en ny måde og blive udfordret til at tænke nye tanker og blive inspireret. Man kan få et stort netværk indenfor sin interesse."

"At blive ansporet til at gå op sit fag og dele sin fagverden med ligesindede i et højskolemiljø, hvor man spiser sammen, bor sammen, er sammen."

Konklusion:

Når det kommer til konkrete faglige kompetencer er de studerende ikke så præcise i beskrivelsen af, *hvad* de har lært. De er mere optagede af at beskrive *hvordan* man lærer på en højskole. At fagligheden, det personlige perspektiv og det sociale perspektiv flettes sammen i højskolens læringsrum. Men der er ingen tvivl om at de føler de lærer rigtig meget. Og alle netop vægter det faglige, som den aktivitet, der samler og giver retning til læreprocesserne.

Hvad er forskellen på et højskoleophold og et universitetsstudium?

"Muligheden for fordybelse, da man er fritaget for eksamen, meget tung læsning og dårlig samvittighed. At man ikke konstant skal stå til regnskab for sig selv og andre i forhold til hvad og hvor meget man har læst, og at der ikke er den evige bedømmelse af ens tanker."

"En ulighed for at vende tilbage til en levende tilværelse, hvis man er gået død i studieræset."

"Frihed til at dygtiggøre sig i et frit miljø hvor målet altid er aktiviteten."

"Det virker som et Pit-stop, i stedet for at hoppe fra studiet, så kan man tage på højskole og få lysten til at tage tilbage til uni."

"Højskolen kan være stedet hvor livslysten puttes ind i fagligheden, så også den får lov til at være lystbetonet."

"Socialt netværk, faglige og ikke-faglige input, en anden form for frihed til at prøve ting af"

"En tænkepause samtidig med at man stadig lærer noget fagligt, og derved ikke bevæger sig for langt væk fra livet som studerende."

"Folkeoplysning og mod på livet. Det sidste er virkelig noget som mange mangler på uni; livsglæde!"

"Der er en verden til forskel. På højskolen interesserer lærerne sig for dig som person. modsat uni."

"Den største forskel er, at mens du på universitetet er meget alene og har meget få forelæsninger, er du på højskolen sjældent alene og møder hver morgen til en dag fyldt med alsidige aktiviteter – forelæsninger/foredrag, alm. undervisning, soloarbejde, teori, praksis og kreativitet. Højskoleopholdet er fyldt med daglige udfordringer og kræver at du er tilstede mentalt mens universitetsstudiet kan være meget indadvendt"

"Højskolelæring næres af livslyst. Universitetsstudier næres af faglyst. Lysten i faglysten er dog også livslyst- uden livslyst i faget bliver faglyst til fagfagkvalme. Højskole er at finde tilbage til den oprindelige lyst, livslysten grobund for glæden"

"Jeg kunne godt have tænkt mig et skema med tid til uni-studie-arbejde. Ville dog, for ikke at blive ensom i denne proces have brug for andre studerende (samme fag) og højt kompetente undervisere, som man kunne dele sin fagverden med."

"Højskolen og universitetet er trods alt to meget forskellige verdener. Men højskolen kan fungere fremragende som et sikkerhedsnet for skrantende universitetsstuderende."

"Højskolen skal ikke supplere et universitetsstudium på faglig vis – så går ideen i vasken. Højskolen skal stå fast på det den er – og på sin vis stå i modsætning til universitetets profil".

Konklusion:

De Pit-stop studerende fremhæver højskolen som studiepause, hvor de studerende fastholdes i at være studieaktive ved at engagere sig i skolens liv, både personligt, socialt og fagligt. Men uden at der er pres om eksamen, præstationer eller vurderinger. Og de fremhæver, at højskolen netop er et eksistentielt og dannelsesmæssigt supplement til universitetets mere fagspecifikke målrettethed. Højskolen kan *"puste livslysten ind i fagligheden!"* Og det er, ifølge de adspurgte studerende, højskolens opgave som Pit-stop for studietrætte universitetsstuderende.

7.2. Spørgeskema 2 - Samarbejdspartnere

Samarbejdspartnerne er forstanderne for de 3 højskoler : Søren Winther Larsen, Odder Højskole, Jørgen Carlsen, Testrup Højskole og Erik Boel, Europahøjskolen og dekanatet ved Det Humanistiske Fakultet ved Kommunikationschef Svend Åge Mogensen.

Erik Boel, forstander på Europahøjskolen, har ikke reelt været inde i samarbejdet, da han netop er tiltrådt som forstander her i 2007. Men han deltager i undersøgelsen, med henblik på mulighederne for at videreføre forsøgsordningen.

15 studerende har i perioden 2004-2008 benyttet sig af Pit-stop tilbuddet. Er det flere eller færre end forventet?

Søren Winther Larsen: *"Langt færre end forventet"*

Jørgen Carlsen: *"Langt færre end vi havde regnet med. Og helt bestemt langt færre end dem, der med fordel kunne have betjent sig af ordningen."*

Svend Åge Mogensen: *"Færre end oprindelig forventet".*

Konklusion:

Samarbejdspartnerne er enige om at forsøgsordningen ikke har haft den *kvantitative effekt*, som de havde forventet.

Hvilke forventninger havde/har du til Pit-stop samarbejdet mellem Det Humanistiske Fakultet og de 3 højskoler?

Søren Winther Larsen: *"5 – 10 elever pr. hold"*

Jørgen Carlsen: *"Jeg håber på et positivt samarbejde, hvor højskolens frie læringsrum kan være med til at katalysere en eventuelt svigtende lærelyst hos universitetsstuderende. Ikke bare på Humaniora, men på hele universitetet."*

Sv. Åge Mogensen: *"At et antal studerende kunne få en afklaring omkring deres studie/karriereforløb. Desuden vil vi gerne sende et signal til de studerende om at fakultetet tilbyder støtte, hvis de er i problemer. ...Antallet af studerende, der bruger kurset er svært at give et succesmål på. 4 p.a. er meget lidt i forhold til de administrative ressourcer der anvendes, men et meget højt tal vil på den anden side være "et sygdomstegn"."*

Konklusion:

Der er ikke enighed om de konkrete kvantitative mål blandt samarbejdspartnerne. Fra *"et antal studerende"* over *"5-10 elever pr. hold"* og så til *"universitetsstuderende...på hele universitetet"*. Og det fremgår da også, at Det Humanistiske Fakultet har en anden interesse end den umiddelbare, nemlig *"at sende et signal"*. Dvs. for Det Humanistiske Fakultet er selve aftalen, og den presseomtale den medførte, et mål i sig selv. Dette hænger sammen med, at universitetet fremover vil blive akkrediteret for, i hvor høj grad, de følger op på de *"frafaldstruede"* studerende. Derfor er det også bemærkelsesværdigt, at Det Humanistiske Fakultet, ikke har fulgt op på Pit-stop ordningen, udover lanceringen i 2004. Og kommunikationschefen udtrykker fakultetets ambivalens overfor Pit-stop, idet han beskriver flere Pit-stop brugere som *"et sygdomstegn"* for fakultetet. Der er en interessekonflikt mellem de to parter. For højskolen er Pit-stop en løsning på et problem, for fakultetet er Pit-stop en nødløsning man kun griber til, hvis alle andre løsninger er udtømte.

Hvad skal der efter din mening til for at opfylde de forventninger?

- Søren Winther Larsen: *"Det handler først og fremmest om, at de studerende bliver gjort opmærksom på muligheden af universitetet, højskolerne og evt. af studenterpræsterne. Vi kunne sagtens fra højskolernes side holde tema-aftner, men jeg tror, at det er i det personlige møde med studievejlederen på universitetet, at muligheden skal forelægges."*
- Jørgen Carlsen: *"Først og fremmest mere information til de studerende via studievejlederne. Indimellem har jeg indtryk af, at ordningen har levet som en velbevaret hemmelighed på universitetet. Dernæst en mindre fastlåst forståelse af vejlederfunktionen, så man undgår et monomant fagbetonet kikkertsyn på den enkelte studerendes uddannelsesforløb. Ofte kan en omvej være den nærmeste genvej"*
- Erik Boel: *"Måske ved at styrke informationsarbejdet omkring Pit-stop..... Måske bør universitetet i højere grad gå i dialog med højskolerne for at vurdere om det tilbud, der ligger i et højskoleophold til de studerende er tilstrækkelig relevant og attraktivt."*
- Sv.Åge Mogensen: *"Forventningerne er blevet opfyldt...Tror ikke det kan gøres meget bedre"*

Konklusion:

Der er stor uoverensstemmelse mellem parterne i forhold til målopfyldelse både i forsøgsperioden og i et fremtidigt samarbejde. Højskolerne gør opmærksom på, at Det Humanistiske Fakultet ikke har overholdt sin del af aftalen, nemlig løbende at informere studievejlederne på de enkelte institutter om Pit-stop. Mens Sv. Åge Mogensen mener, at han har opfyldt aftalen, ved at informere dengang ordningen blev indført i 2004, og så ikke siden. Fakultetet må ikke selv have prioriteret opgaven, eller ment at der var et akut behov hos målgruppen. De har i hvert fald foreholdt målgruppen det tilbud om en studiepause på en højskole, som flere (det siger frafaldstallene!) kunne have haft brug for i den periode. Hvis ikke kommunikationschefen mener at det kan gøres bedre end det som alle parterne vurderer som et dårligt resultat i fremtiden, så må man konkludere, at der *ikke* er basis for et fremtidigt samarbejde mellem parterne.

Hvordan har de studerende/studievejlederne på de enkelte institutter fået kendskab til Pit-stop tilbuddet?

Søren Winther Larsen: *"Vi troede, at de fik oplysninger og materiale fra ledelsen på Det Humanistiske Fakultet. Det har nok ikke været tilfældet."*

Jørgen Carlsen: *"Så vidt jeg ved via Fakultetets meddelelseskanaler."*

Sv. Åge Mogensen: *"Via folderen til vejledninger, omtale i fakultetsbladet"*

Konklusion:

Forstanderne har haft forventninger om, at fakultetets ledelse formidlede kontakt til studievejlederne løbende. Kommunikationschefen mener at have opfyldt aftalen, ved at formidle informationen én gang, via folderen, i efteråret 2004, og så ikke siden. Da der ikke foreligger en skriftlig aftale, kan den ikke verificeres om højskolernes forventning stemmer overens med aftalens indhold.

Hvordan vil du karakterisere målgruppen for Pit-stop blandt de studerende?

Søren Winther Larsen: *"Studerende der af den ene eller den anden grund – fagligt eller eksistentielt eller p.g.a. usikkerhed med hensyn til studievalg er på vej ind i en blindgyde."*

Jørgen Carlsen: *"Ganske almindelige studerende, som er gået i stå eller kommet i tvivl om de har valgt det rigtige."*

Erik Boel: *"Unge mennesker, der er kørt fast i studierne."*

Sv. Åge Mogensen: *"Studerende der er gået i stå, enten fagligt eller socialt."*

Konklusion:

Parterne er enige om målgruppen, som er studerende, der er gået i stå i studierne af faglige eller personlige grunde, eller studerende som er kommet i tvivl om deres studievalg.

Hvad tror du at en universitetsstuderende kan få ud af et højskoleophold som Pit-stop i studiet?

- Søren Winther Larsen: *Faglig afklaring, personlig afklaring, et nødvendigt begavet pusterum, mod og tro på livet og ikke mindst et netværk af gode venner og kammerater, som man kan trække på bl.a. i de perioder hvor studiet er svært.*
- Jørgen Carlsen: *"De studerende kan genvinde livslysten og begejstringen. Uden begejstring går det ikke.*
- Erik Boel: *"Man får venner. Og på Europahøjskolen et kendskab til International politik, både fagligt og oplevelsesmæssigt.... Menneskeligt kan man også gennem et højskoleophold blive et stærkere og mere helt menneske."*
- Sv. Åge Mogensen: *"I forhold til studiet: afklaring, først og fremmest få lysten til læring tilbage."*

Konklusion:

Parterne er enige om at højskolen kan formidle *faglig og personlig afklaring*, og give lysten til studierne tilbage.

Er Pit-stop på en højskole et tiltag der kan reducere studiefrafald på Det Humanistiske Fakultet?

- Søren Winther Larsen: *"Ja – i særdeleshed på lang sigt, hvis mange højskoler kommer med."*
- Jørgen Carlsen: *"Ja – det er jeg ikke i tvivl om. De studerende på ordningen jeg kender til, har alle genvundet lærelysten og taget fat på studierne med fornyet energi."*
- Erik Boel: *"Det vil jeg mene. Europahøjskolen tilbyder fag og arrangerer møder på (næsten) universitetsniveau, ligesom vi lægger vægt på både sport og kreative fag."*
- Sv. Åge Mogensen: *"For den enkelte ja, men næppe noget der vil være mærkbart i statistikken."*

Konklusion:

Igen en uoverensstemmelse mellem parterne i forhold til målopfyldelsen for Pit-stop. Højskolerne har stor tiltro til, at Pit-stop, hvis ordningen bliver udbredt, kan have positiv indflydelse på frafaldsstatistikken, mens Det Humanistiske Fakultet ser det som en individuel løsning på individuelle behov, dvs. ikke et tiltag, der kan flytte grænser i frafaldsstatistikken generelt.

Har samarbejdet mellem Det Humanistiske fakultet og de 3 højskoler fungeret tilfredsstillende?

Søren Winther Larsen: *"Nej. Jeg håber på, at det primært handler om at de studerende får mere kendskab til muligheden. Jeg kan også sagtens forestille mig, at højskolerne kan blive skarpere i studie- og personlig vejledning. Derudover har vi jo blot lavet projektet og derefter overhovedet ikke arbejdet sammen endsige holdt møder. Det vil i fremtiden være en god ide."*

Jørgen Carlsen: *"Lad os være ærlige og sige, at der ikke har været så forfærdelig meget samarbejde siden ordningen trådet i kraft. Jeg vil ikke karakterisere samarbejdet som dårligt, men som meget lavt prioriteret fra A.U. side."*

Sv.Åge Mogensen: *"Ja. I forhold til Pit-stop er det fint."*

Konklusion:

Dekanatet vurderer samarbejdet som "fint", mens højskoleforstanderne karakteriserer det som ikke tilfredsstillende og "meget lavt prioriteret" fra fakultetets side. For højskolerne ligger der en selvkritik i at samarbejdet ikke har været fulgt op siden indgåelsen, mens dekanatet ikke efterlyser yderligere samarbejde.

Hvilke nye perspektiver ser du for udviklingen af Pit-stop samarbejdet mellem Det Humanistiske Fakultet og de 3 højskoler?

- Søren Winther Larsen: *"Udgangspunktet for højskolen er kort sagt at have fokus på hvad den enkelte, der kommer på skolen, vil bruge sit liv på, i modsætning til alle andre uddannelsesinstitutioner, hvor det kommer an på hvor dygtig du er og hvad du kan og ikke kan. Det gør en enorm forskel. Perspektivet for et fremtidigt samarbejde er, at et højskoleophold bliver en integreret del af et universitetsstudie, som en slags filosofikum, hvor der også lægges vægt på personlig udvikling i form af mange af de egenskaber, som er gode at have med sig, når man starter på et studie."*
- Jørgen Carlsen: *"Uddannelsesverdenen er inde i en eksperimentel fase i disse år. Jeg tror helt bestemt, at både universiteterne og højskolerne kan have glæde af et samarbejde – netop fordi de i udgangspunktet er så forskellige i deres sigte. Universitetet sigter og skal sigte mod højeste faglighed. Højskolerne kan og skal fundere denne ambition i et eksistentielt perspektiv hos den studerende. På den måde supplerer de hinanden uden at gå hinanden i bedene."*
- Erik Boel: *"Hvis ikke det er sket, bør universitetet i højere grad gå i dialog med højskolerne for at vurdere om det tilbud der ligger i et højskoleophold til de studerende er tilstrækkelig relevant og attraktivt."*
- Sv. Åge Mogensen: *"Det kunne godt gælde hele universitetet (eller hele landet)... Ideelt set håber vi at vores øgede indsats for at fortælle om studiets indhold og forventningsafstemning før studiet alt andet lige burde betyde at færre vil ende i et studieskift efter optagelsen. Dog er antallet af Pit-stop brugere så lille, at al statistik heromkring vil være for usikkert. Et andet mål er at fakultetet får sendt et signal om at det leverer støtte til studerende i problemer (både indadtil og udadtil). Desuden ser jeg det også som et mål at højskolerne viser at de evner at udfylde andre funktioner end "folkeoplysning" og at de på den måde er med til at illustrere kraften i humanistisk tænkning."*

Konklusion:

Som hensigtserklæringer er parterne enige om at Pit-stop har en fremtid på universitetet. Men i praksis har Det Humanistiske Fakultet i højere grad varetaget sine egne interesser i "at sende et signal" udadtil og indadtil, om at de tilbyder støtte til de frafaldstruede studerende, men uden at sætte egentlig handling bag. For mange Pit-stoppere ville være "et sygdomstegn" for fakultetet, som ikke har en umiddelbar interesse i at sende studerende ud i en studiepause, som i 50% af tilfældene vil føre til et studieskift.. Fakultetet har ikke varetaget de studerendes interesser, men fakultetets, i relation til Pit-stop. Fakultetet har ikke det samme økonomiske incitament som højskolerne, som kan bruge Pit-stop som en "tompladsordning", dvs. de kan afvise Pit-stoppere, hvis skolen er fyldt op med "ordinære" elever. For højskolerne er Pit-stop en økonomisk win-win- situation, men for fakultetet betyder det i 50% af tilfældene, at de "mister" studieskiftere. Ideelt set deler parterne de overordnede mål, men i praksis har de to parter ikke det samme økonomiske incitament, og ikke den samme umiddelbare motivation til at sætte handling bag de gode intentioner.

7.3. Spørgeskema - Studiekoordinatorer

Studiekoordinatorerne på de 7 institutter på Det Humanistiske fakultet er meget centrale aktører i samarbejdsaftalen, da det er dem, der formidler retningslinjer for vejledningen videre til studenterstudievejlederne på de enkelte institutter og centre. Noglepersoner I forhold til formidling til målgruppen.

Da projektteamet tog kontakt til studiekoordinatorerne på Det Humanistiske Fakultet for at bede dem om at være med i denne evaluering af Pit-stop forsøget, blev vi meget overraskede over, at kun få af dem var bekendt med Pit-stop, og at ingen af dem havde vejledt, eller henvist nogen studerende til ordningen. Et par af dem havde hørt om Pit-stop, men var i tvivl om hvorvidt ordningen stadig eksisterede, og havde derfor ikke brugt den. Efter at projektteamet havde informeret koordinatorene om Pit-stop samarbejdet, indvilligede de alle i at deltage i evalueringen, på trods af at de ikke havde erfaringer med at bruge den.

Er du, som studievejleder bekendt med Pit-stop samarbejdet mellem Det Humanistiske Fakultet og de 3 højskoler?

100%

(diagram)

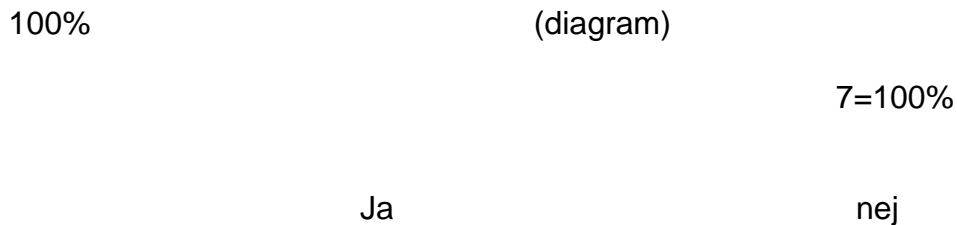
2=29%

5=71%

Ja

nej

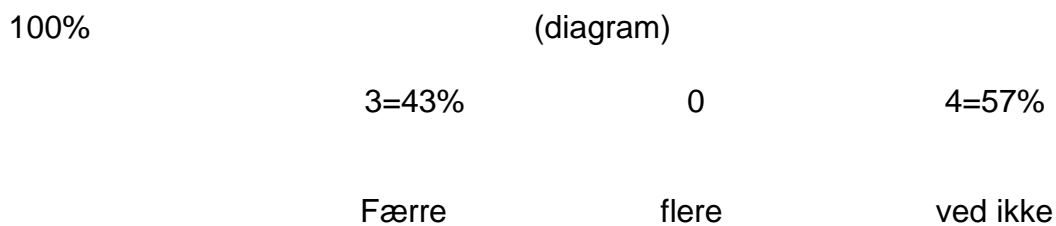
Har du personligt vejledt studerende på dit institut til at benytte sig af tilbuddet om Pit-stop på en højskole?

Konklusion:

Ingen af studiekoordinatorerne har henvist studerende i målgruppen til Pit-stop. En af dem er blevet spurgt til ordningen af en studerende: *"Ja, der blev spurgt til ordningen, som jeg dog på det tidspunkt ikke vidste om stadig eksisterede"*. Så her er forklaringen på, hvorfor så få studerende i målgruppen har benyttet sig af tilbuddet.

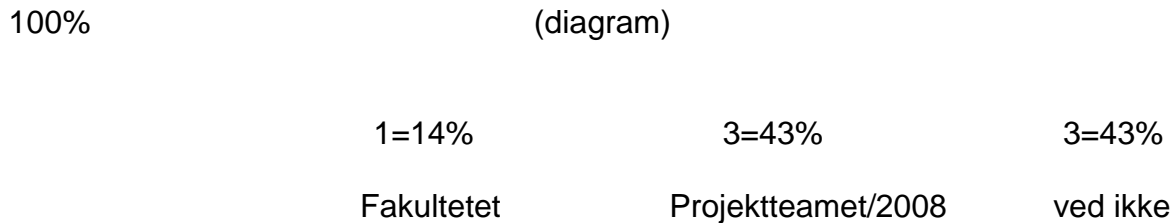
Ifølge højskolernes opgørelse har 15 studerende i perioden 2004-2008 benyttet sig af tilbuddet. Er det færre eller flere end du ville forvente i forhold til behovet?

Konklusion:

Studiekoordinatorerne har generelt ikke haft de store forventninger til Pit-stop, eftersom de ikke har kendt til ordningen. Og der er stor ambivalens med hensyn til behovet for Pit-stop.

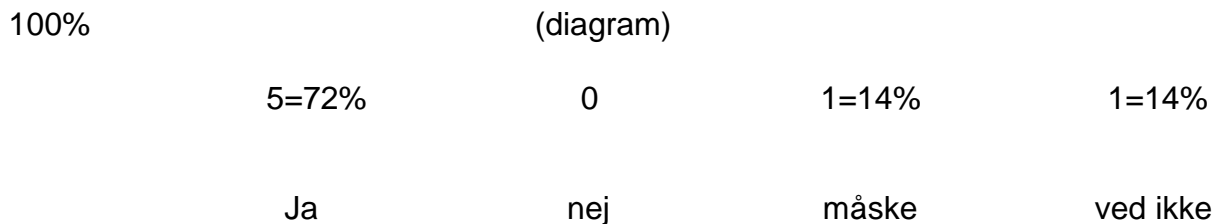
Hvordan har studievejlederne på de enkelte institutter fået kendskab til Pit-stop tilbuddet?

Konklusion:

Kun 1 af studiekoordinatorerne har fået kendskab til Pit-stop via fakultetet. 3 har først hørt om ordningen her i 2008 gennem projektteamet's infomøder og 3 svarer *ved ikke*, da de først har hørt om det i forbindelse med evalueringen. Dvs. at det reelt er 6 af 7 studiekoordinatorer, som ikke er blevet informeret om Pit-stop via fakultetet.

Er der, efter din mening, en målgruppe for Pit-stop tilbuddet blandt de studerende?

Hvordan vil du, i så fald, karakterisere målgruppen?

"Studerende som er ved at køre fast i studiet og mangler motivation og lyst til at fortsætte sine studier."

"Både de, der er lidt i tvivl f.eks. om de har valgt det rigtige studium plus de, der har store problemer med selvværd/tro på sig selv eller andet."

"Søgende sjæle måske?"

"Studerende, som overvejer helt at droppe studierne. Evt. også studerende, som ved at de vil fortsætte, men som har behov for en pause."

"Hovedsageligt de (og der er mange) studerende, der er glade for deres fag, men som mangler perspektiv. Det er min oplevelse, at mange humanister brænder for deres felt, men på samme tid ikke kan se, hvad de skal bruge deres uddannelse til, og ikke mindst hvilke kompetencer de sidder med efter en humanistisk uddannelse."

"Det kunne være de lidt yngre studerende, som er kommet i tvivl om deres studievalg på 1. eller 2. år af deres BA-uddannelse"

"Ved ikke"

Konklusion:

Studiekoordinatorerne er i tvivl når man spørger til behovet for Pit-stop. Men 6 ud af 7 kan definere en målgruppe, som stemmer overens med den definerede Pit-stop målgruppe af "studietrætte" og "studietvivlere", og studerende som er gået i stå på studiet af personlige årsager.

Er Pit-stop på en højskole, efter din mening, et tiltag der kan medvirke til afklaring for målgruppen?

100%

(diagram)

4=57%

0

3=43%

Ja

nej

ved ikke

Konklusion:

Lidt over halvdelen af studievejlederne mener, at et Pit-stop kan bidrage til afklaring for målgruppen. Der er ingen, der svarer direkte nej, men flere af dem svarer generelt "ved ikke" på de fleste spørgsmål, hvilket indikerer, at de er i tvivl om hvordan de som studievejledere skal forholde sig til et samarbejde, som de ikke kender forudsætningerne for, eller målet med fra det "system", som de som studievejledere repræsenterer.

Er Pit-stop efter din mening et tiltag der kan mindske frafald på Det Humanistiske Fakultet?

100%

(diagram)

2=29%

1=14%

4=ved ikke

Ja

nej

ved ikke

Konklusion:

Blandt studiekoordinatorerne er der ikke stor tiltro til, at Pit-stop kan have en effekt i forhold til at mindske frafaldet på Det Humanistiske Fakultet.

Hvad tror du at en universitetsstuderende kan få ud af et højskoleophold som Pit-stop i studiet?

"Etablere nye netværk. Finde inspiration og masser af ny viden. Få lysten til studierne tilbage."

"En god oplevelse, afklarethed måske både om studium og om vej og valg i livet – en pause fra svære ting."

"Ideelt set: afklaring, energi, lyst til at fortsætte studierne."

"Højskolen kunne komme til at fungere som mediator mellem universitetets abstrakte verden og arbejdsmarkedets konkrete diskurs."

"En pause fra studiet uden at hjernen slås fra – dvs. mulighed for refleksion på lidt afstand af hverdagen."

"Ved ikke"

Konklusion:

Studiekoordinatorerne har positive bud på hvad et højskoleophold kan give en universitetsstuderende i målgruppen. Men igen veksler de meget i forhold til at udtale sig om Pit-stop. Nogen ser store perspektiver i samarbejdet, andre er mere forbeholdne, og en enkelt svarer stort set konsekvent "ved ikke" på alle spørgsmål. I og med, at der ikke er en "fakultetspolitik" omkring Pit-stop bliver det meget den enkelte studiekoordinators *personlige* perspektiv på højskole – og måske viden om hvad højskole er – der bliver afgørende for deres besvarelserne.

Hvilke kompetencer tror du at en universitetsstuderende kan opnå ved et højskoleophold som Pit-stop?

"Forhåbentlig erfaringer med hvad der gør den studerende glad at arbejde med, og ligeledes hvad den studerende er god til. En fokus på lyst og interesser kan åbne for, hvordan disse kan overføres til arbejdslivet"

"Jeg forventer mest på det personlige, afklaringsmæssige plan. Evt. også noget om studieprocesser. F.eks hjælp til at skippe skriveblokeringer eller lign."

"Testrup kan klart give fagrelevante kompetencer for filosoffer og idehistorikere. Personligt også noget med at indgå i fællesskab."

*"Faglige: samarbejde og forståelse på tværs af kulturer/andre forskelle.
Personlige: klarhed over, hvad der betyder noget for én selv, tolerance, selvrefleksion."*

"Kommunikation, samarbejde, formidling, faglig indsigt i forskellige emner."

"Pit-stop kan give en pause, hvor man fokuserer på egne interesser og hvor man får tid til at beslutninger omkring det fremtidige studieliv kan modnes."

"Ved ikke".

Synes du som studievejleder at Pit-stop samarbejdet er en god ide?

100%

(diagram)

5=71%

0

2=29%

Ja

nej

ved ikke

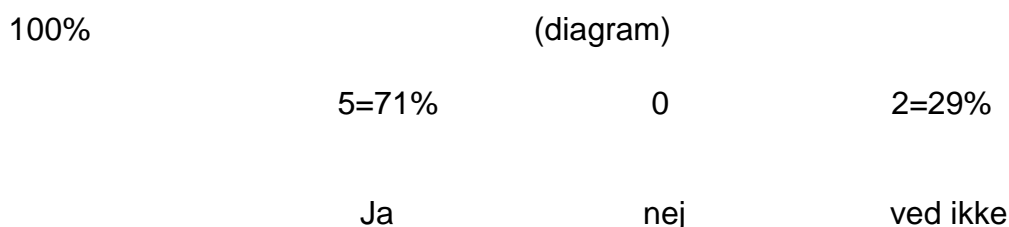
Konklusion:

Studiekoordinatorerne finder overvejende ideen god. Men som deres forskellige svar og forbehold for svar også indikerer, oplever de en vis ambivalens i forhold til Pit-stop, i relation til de retningslinjer, som studievejledningen i øvrigt arbejder efter i disse år, som netop handler om at få de studerende hurtigere igennem studierne, og mindske forsinkelser og frafald fra fakultetet. De oplever en egentlig interessekonflikt i vejledningen, som en af dem meget præcist udtrykker det:

"Der er dog en interessekonflikt for studievejlederen, som på den ene side skal varetage den studerendes interesse og på den anden side skal varetage systemets interesse. Det kan fra systemets side synes uheldigt at sende en studerende ud i en studietidsforsinkelse via højskoleophold. Derfor må Pit-stop arbejde med at beskrive sig selv som et projekt, der i længden er en gevinst, også for systemet, idet det får de studerende til at komme igennem de lange videregående uddannelser i stedet for at droppe ud."

"Med de stigende krav om hurtig gennemførelse tror jeg det kan blive vanskeligt at lave et samarbejde om andre end de helt tydeligt frafaldstruede – men de er selvfølgelig også en væsentlig gruppe at yde hjælp til."

Vil du som studievejleder benytte tilbuddet i fremtiden i forhold til målgruppen af studietrætte, eller frafaldstruede studerende?

Konklusion:

Hovedparten af studiekoordinatorerne angiver at de i fremtiden vil benytte Pit.-stop tilbuddet i forhold til målgruppen. Der er ingen af studiekoordinatorerne, der direkte afviser at de vil bruge Pit-stop i fremtiden, nu hvor de kender tilbuddet. Men de peger på, at hvis de skal bruge det i fremtiden, skal det "legaliseres" i systemet, som en del af vejledningspaletten i forbindelse med "forsinkelsesvejledningen":

Hvordan kunne man, efter din mening, sikre en bedre tilpasning og forankring af Pit-stop tilbuddet på fakultetet i fremtiden?

"Pjecer og nyhedsmails"

"Arrangementer lokalt, som måske kunne blive mere relevant nu hvor vi skal til at lave forsinkelsesvejledning i større omfang."

"Information, så vi ved at tilbuddet eksisterer."

"Kontakt til højskolerne med henblik på integration af tilbuddet i vejledningspaletten."

"Info via fakultetet til institutterne"

"Vejledningscentrene kan gøre lidt mere for at reklamere for muligheden. Det kommer vi også helt sikkert til i forbindelse med den øgede forsinkelsesvejledning."

7.4. Spørgeskema 4 – Studerende Pit-stop på eget initiativ

På Testrup Højskole var der i foråret 9 elever, som har taget et Pit-stop i deres studier på eget initiativ. Af dem har 5 udfyldt spørgeskemaet. Hensigten med at få svar fra denne gruppe er dels at blive klarere på hvilken målgruppe der evt. er for Pit-stop på hele universitetet, og dels at dokumentere hvilken effekt højskoleopholdet har haft på deres studieforløb.

De 5 er en meget blandet flok, 2 humanister, 2 naturfaglige og 1 fra sundhedsvidenskab. De har generelt taget Pit-stoppet lidt senere i deres studieforløb, 2 efter 8.semester, 1 efter 6. semester og 2 efter 4. semester. Kun 1 af de 5 havde taget orlov for at gå på højskole. 3 af de 5 har skiftet til et andet studium efterfølgende, og 2 er vendt tilbage til deres gamle studium.

De studerende anfører også *studietræthed* som den vigtigste årsag til at de har taget en studiepause, og kun anfører personlige årsager. Dette modsvares også af deres forventninger til opholdet som er primært *”faglig afklaring”*, og igen hos 1 *personlig afklaring*. De har alle 5 været ovenud begejstrede for deres studiepause. På højskolen.

Hvad fik du personligt ud af dit højskoleophold?

”Det styrkede min selvtillid, udviklede mig socialt, musikalsk og fagligt.”

”Fik tid til at tænke over, hvad jeg vil videre, når min uddannelse er endt, og hvordan jeg vil håndtere de situationer jeg arbejdsmæssigt kommer til at stå i.”

”Jeg er blevet bedre til at lytte til mig selv. jeg er også blevet styrket i troen på mig selv i forhold til at skabe noget.”

”Forbedret evne til samarbejde. Mere kompromissøgende”

”Jeg har fået større tålmodighed og bedre koncentration”

Jeg har fået skærpet min kritiske sans og fået bedre greb om de forskellige genrer”

”Begejstring!”

”Et højskoleophold kan åbne op for nogle nye områder man vil beskæftige sig med på studiet eller give nye arbejdsteknikker.”

”Guleroden på en højskole er den succes du kan opleve ved at være dig selv og skabe, sammen med andre!”

”Højskolen er et frit rum som udelukkende drives af lyst. Det er et rum, hvor man kan fordybe sig i det man brænder for”

Hvad er forskellen på et højskoleophold og et universitetsstudium?

"På uni er man bare én ud af mange, der skal sluses igennem systemet. Højskolerne styrker individerne, så de kan blive gode studerende og gode kolleger."

"Den vigtigste forskel er bedømmelsen, som på universitetet handler om at afslutte kurser med så gode karakterer som muligt, så hurtigt som muligt. På højskolen er lærere ikke karaktergiver, men konsulent/guide på elevens "rejse" – med andre ord så skabes der et læringsrum, som handler om hvad eleven har lyst og inspiration til. Samtidig er der dog rammer på højskolen, der fastsætter deadlines, daglige ritualer o.s.v..."

"Jeg mener at universitetet kan lære noget af den samhørighed, man oplever på højskolen. Således at det ikke er så ensomt at være universitetsstuderende."

"Jeg synes man skal passe på med at blande de to ting sammen. Højskoleophold kan give afklaring, men højskolen skal være et rum drevet af lyst og uden evalueringer."

"Enormt stor forskel. Højskolen er ikke et særligt godt sted at lære faglige kompetencer, men at give unge mennesker et frirum og en masse positive oplevelser, som så forhåbentlig stimulerer nogle evner hos eleverne."

"Jeg synes man kan samarbejde om at skabe bedre studiemiljøer på universiteterne. Og om at bevare det høje faglige niveau på højskolerne. Her kan højskolen bruge universitetet."

"Jeg synes det er vigtigt at der er skel mellem disse to institutioner. Men man kunne forestille sig f.eks at specialestuderende kunne være tilknyttet højskoler, som et sted hvor de kunne arbejde i rolige omgivelser, mod at holde foredrag eller undervise."

Konklusion:

For de studerende har studiepausen haft afklarende effekt på deres videre studieforløb, og på deres forestillinger og tanker om hvad de fremover vil bruge studiet til, når de engang bliver færdige med uddannelsen. De har fået perspektiv og retning på de sidste år på universitetet. Så for dem har studiepausen haft *"faglig og personlig afklarende effekt"*. Og igen fremhæver de studerende netop højskolens særegenhed, som frirum fra eksamener og pensum som det, der frisætter tanken og ideerne og giver dem ny inspiration til studierne og nye tilgange til deres senere erhvervmæssige muligheder. De peger på, at højskolen og universitetet kan lære noget af hinanden. Universitetet kan lære noget af den hjemligheds- samhørigheds- og fællesskabende ånd, der hersker på en højskole. Og højskolerne kan blive inspireret af universitetet til at værne om og hele tiden udvikle en høj faglighed.

